

GMINA DMOSIN

The background image is a photograph of a town square. In the center is a white statue of the Virgin Mary with the Christ Child, standing on a pedestal. Behind the statue is a white church with a green roof and a dome. The square is paved with cobblestones and has several street lamps and benches. The text is overlaid in yellow on this image.

**PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
DMOSIN
NA LATA
2011- 2018**

Dmosin, sierpień 2011r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka miejscowości	4
2.1 Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności	4
2.2 Historia miejscowości	6
2.3 Przestrzenna struktura miejscowości	11
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	12
3.1 Zasoby przyrodnicze	12
3.2 Dziedzictwo kulturowe	13
3.3 Infrastruktura społeczna	15
3.4 Infrastruktura techniczna	15
3.5 Gospodarka i rolnictwo	17
3.6 Kapitał społeczny i ludzki	21
4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości - analiza SWOT	31
5. Opis planowanych zadań	33

1. Wstęp.

Plan Odnowy Miejscowości obejmuje główne kierunki rozwoju miejscowości, mające na celu pobudzenie i stymulowanie współpracy środowisk lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej, generujących nowe miejsca pracy oraz zapobieganie peryferyzacji miejscowości Dmosin, a także tworzenie poczucia więzi mieszkańców ze swoją miejscowością.

Założeniem planu odnowy miejscowości jest podejmowanie przedsięwzięć mających na celu ożywienie społeczne i gospodarcze, w tym zwiększenie atrakcyjności turystycznej, kulturalnej oraz inwestycyjnej.

Zasięg terytorialny Planu wyznaczają granice miejscowości Dmosin. Realizacja projektów zawierających ww. obszary złoży się na realizację poszczególnych celów szczegółowych i doprowadzi do osiągnięcia celów objętych procesem odnowy. Jako priorytet przyjęto ożywienie działalności kulturalnej, rozwijanie poczucia wspólnoty, promowanie wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Dmosin w głównej mierze jest uzależniona od mobilności lokalnej społeczności i jej zaangażowania w podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć na rzecz podniesienia standardu życia, atrakcyjności swojej miejscowości, a także zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych oraz rozwoju tożsamości mieszkańców.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych jak i zewnętrznych, pojawiających się nowych możliwości oraz zmiany hierarchii priorytetów. Koncepcja rozwoju miejscowości zakłada :

- troskę o ekonomiczny byt wsi;
- standard życia;
- jakość życia;
- zachowanie tożsamości i integralności wsi oraz wartości życia wiejskiego.

Ogólnym celem planu odnowy jest więc podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności.

2. Charakterystyka miejscowości

2.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności.

Miejscowość gminna Dmosin położona jest w północnej części gminy Dmosin, w województwie łódzkim, w powiecie brzezińskim. Jest wsią średniej wielkości w gminie zarówno pod względem ludności jak i powierzchni. Dmosin jest centrum administracyjnym, usługowym i produkcyjnym dla całej gminy. Pełni także funkcje centrum kulturalnego gminy.

Dmosin graniczy z miejscowościami: Dmosin Pierwszy, Dmosin Drugi, Grodzisk, Lubowidza, Nagawki.

Miejscowość Dmosin przecinają następujące szlaki komunikacyjne:

- Droga powiatowa nr 5101 E relacji Głowno - Kołacin
- Droga powiatowa nr 5103 E relacji Dmosin- Szczecin – Niesułków

W odległości ok. 10 km. od centrum miejscowości znajduje się na terenie Gminy Stryków projektowane skrzyżowanie autostrad A1 i A2. Przez teren Dmosina planowany jest przebieg autostrady A2 w kierunku Warszawy.

Zamieszkuje tutaj **332** mieszkańców, w tym **178** kobiet oraz **154** mężczyzn. Ludność w wieku powyżej 21 stanowi ok. 82,53 % ogółu mieszkańców.

Struktura ludności według płci i wieku /stan na dzień 31.XII.2010r./

	Ogółem	Wiek				
		0-6	7-15	16-20	21-65	Pow. 65
Ludność w tym:	332	16	26	16	212	62
Kobiety	178	8	14	8	108	40
Mężczyźni	154	8	12	8	104	22

Obecnie powierzchnia miejscowości wynosi **336,78 ha**.

Dmosin jest siedzibą parafii rzymsko – katolickiej mającej swój początek w początkach XIV w. Znajdują się tutaj liczne zabytki kultury materialnej oraz miejsca pamięci narodowej. Sprawiają one, że Dmosin jest również ważnym ośrodkiem kultu religijnego i kulturowego.

Miejscowość Dmosin położona jest w malowniczym zakątku gminy nad rzeką Mrogą.

Krajobraz Dmosina

2.2 Historia miejscowości

Dawny Dmosin położony był na skraju Mazowsza w województwie rawskim, w pobliżu granic powiatu brzezińskiego, zaliczanego do województwa łęczyckiego (Wielkopolska). Nazwa Dmosina zmieniała się kilkakrotnie. Najdawniejsza to „Dmoszyno”, potem w 1334r. po łacinie „Dmossyno”, w 1430r. „Dmossino”, a w 1579r. pojawia się nazwa Dmosin. Pochodziły one od nazwiska osoby dzierzawiącej ten obszar, mianowicie Dmosza. Po raz pierwszy w źródłach pisanych Dmosin pojawił się w 1334 roku w związku z drogą do Jeżowa, siedziby opactwa benedyktynów do którego należał.

W 1358 roku właścicielem osady był Dziwissło Copacz de Dmossyno, co można tłumaczyć z łaciny jako imię Dziwisz. W latach 1387-1389 trwał proces sądowy Katarzyny Kopaczowej z jej krewnymi w sądzie książęcym w Łęczycy. Katarzyna Kopacz pochodziła z Dmosina i była wdową po Janie - podkomorzym mazowieckim, po którym to odziedziczyła ową wieś. Tak więc już w II poł. XIV w. Dmosin był dziedziczną własnością członków rodu rycerskiego herbu Kopacz (Topacz, Skrzydło) stąd herb, który pojawił się już w 1254 r. na tarczach rycerzy osiadłych w księstwie oświęcimskim i ziemi sieradzkiej, potem także na ziemi łęczyckiej.

Dokumenty z 1407r. i 1417r. świadczą o istnieniu osady targowej przy kościele. Wtedy to właścicielami Dmosina byli Derśław i Dadźbog Kopaczowie, piszący się z „Dmosina”. Wieś ta otrzymała chełmińskie prawa miejskie w 1407r. nadane przez Władysława Jagiełło, potwierdzone w 1430r. przez książąt mazowieckich Siemowita V, Kazimierza II i Władysława I na prośbę wspomnianych braci. Równocześnie obok tego, miasto uzyskało inny przywilej – na cotygodniowy targ i jeden jarmark w roku.

Spośród następnych właścicieli Dmosina używających już nazwiska Dmosińscy (Dmoszyńscy) znany był zwłaszcza Mikołaj żyjący w I poł. XVI w. Podjął on budowę murowanego kościoła, który został erygowany w 1521 roku przez prymasa Jana Łaskiego, jako pod wezwaniem św. Małgorzaty. Nie został on dokończony, a następnie uległ zniszczeniu w nieznanymi okolicznościach. W 1539r. Mikołaj uzyskał od króla Zygmunta I Starego potwierdzenie praw patrymonialnych i miejskich dla miasteczka Dmosina. W tym samym roku mieszczanie uzyskali zwolnienie od płacenia podatków na okres 8 lat (wolnizna) zapewne wskutek zniszczenia miasta przez pożary.

W roku 1579 współwłaścicielami Dmosina byli synowie Mikołaja Dmosińskiego: Mikołaj, Piotr i Adam.

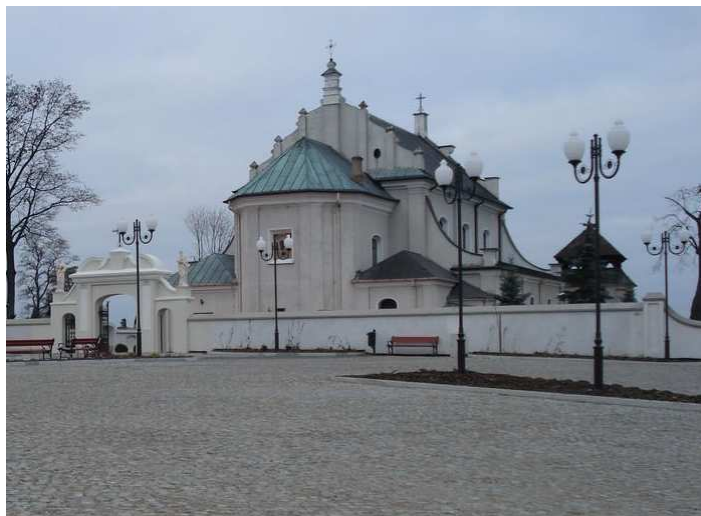
W 1609 r. kolejni Dmosińscy wystawili w miasteczku kościół drewniany. Właściciele kolejny raz uzyskali potwierdzenie prawa patronatu nad swą dziedziczną

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

własnością. Ten drewniany kościół został spalony wraz z całym Dmosinem w roku 1657 za panowania króla Jana Kazimierza podczas najazdu szwedzkiego Dmosin został odbudowany. Jego struktura budowlana pokrywała się z poprzednim obrazem miasta.

W roku 1700 Misjonarze z Łowicza nabyli parafialne dobra Dmosińskie od ich ówczesnego właściciela arcybiskupa Radziejowskiego. Parafia Dmosin liczyła wtedy 2806 osób. Parafia Dmosin przekazana została pod władzę Księża Misjonarzy z Łowicza rozporządzeniem Ks. Antoniego z Ostrowa Ostrowskiego Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Na miejscu spalonego drewnianego kościoła wybudowano kaplicę. Pierwsza pisana wzmianka o tej kaplicy odczytano ze spisu inwentarzowego z roku 1797. Podano tam, że opodal kościoła w środku wsi na miejscu starego kościoła stoi drewniana kaplica. Prawdopodobnie drewniany kościół i drewniana kaplica znajdowały się za obecnym budynkiem strażnicy w stronę Brzezin. Cmentarz koło kaplicy ogrodzony był częściowo murem, a częściowo drewnianym parkanem. W kaplicy był tylko jeden ołtarz. Kaplica istniała do roku 1832 zapis o tym znajduje się w archiwum kościelnym w protokole z dnia 26.09.1836 r., brzmi on w dosłownym znaczeniu: „co do kaplicy drewnianej, niegdyś w środku wsi stojącej, tej dziś już nie masz z powodu zastosowania się do polecenia i upoważnienia. Prześwietnego Konsystarza Wydziału Łowickiego Archidiecezji Warszawskiej z dnia 7 września 1831 roku Nr 171 w roku 1832 dnia 9 lipca wraz ze swoim opakowaniem zniesiona została”.

W 1728 roku staraniem księdza Jędrzeja Zygryda Rynka Superiola Domu Łowickiego Misjonarzy wybudowano nowy murowany kościół, konsekrowany w roku 1761 przez Sufragona Dabińskiego, pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła i św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy. Kościół ten rozbudowany istnieje do dziś.

Kościół p.w. św. Andrzeja i św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy w Dmosinie

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W czasie działań wojennych w 1914 r. kościół zapalił się i został bardzo poważnie zniszczony. Staraniem Księdza Artura Smoniewskiego dokonano remontu kościoła. W latach 1925-1930 dokonano remontu kościoła i dobudowano 2 boczne nawy, kruchtę przy drzwiach wielkich i zakrystię.

W 1722 roku została pobudowana dzwonnica z trzema dzwonami. W czasie I wojny światowej w 1914r podczas pożaru została zniszczona. W latach 1916-1918 Niemcy skradli dwa dzwony. W latach następnych społeczeństwo wyremontowało dzwonnice , a 1956 r. zakupiono dwa nowe dzwony.

W 1797r. Prusacy usunęli Misjonarzy i zagarnęli Dmosińskie dobra. Sprzedali je różnym nabywcom, jak: Szczecińskim, Lubowidzkim, Dmosińskim. Ziemie przeszły drogą parcelacji, uwłaszczenia i nadania w ręce drobnych włościan. Nazwy dzisiejszych miejscowości, jak Lubowidza, Szczecin, Dmosin pochodzą od nazwisk posiadaczy tych ziem.

W latach 1807-1814 Dmosin został włączony do ziem Księstwa Warszawskiego, a potem Królestwa Polskiego. Spadł wówczas do roli osady wiejskiej. Po rozbiorach w 1815 roku Dmosin dostał się do zaboru rosyjskiego i włączony został do powiatu brzezińskiego.

Na terenie gminy Dmosin znajdowała się tylko jedna szkoła we wsi Dmosin, mająca jednego nauczyciela. Nauczyciel ten w określone dni dojeżdżał do innych miejscowości na terenie gminy, gdzie rozpoczynano naukę dzieci w domach prywatnych.

W okolicy kościoła znajdował się także dom ludowy. Pierwsza wzmianka o Domu Ludowym pochodzi z 1916 roku. Składał się on z dwóch sal i dwóch sieni w przybudówce oraz 3 małych facjatek, pod nim znajdowały się dwie piwnice. W czasie odbudowy kościoła po zniszczeniach wojennych znajdowała się tam kaplica. Trudno określić do którego roku istniał ten dom. W spisach kościelnych jest jeszcze o nim wzmianka z 1922r. informująca o zniszczonym na nim dachu.

W Dmosinie znajdowała się karczma. Informacja o jej istnieniu znajduje się w archiwum kościelnym. W 1806 roku jest wzmianka o karczmie, że jest w odległości o „staje” od kościoła.

W dawnych czasach parafia zajmowała się także rozwijaniem czytelnictwa wśród miejscowej ludności. Zachowane w archiwum kościelnym notatki nie dają pełnego obrazu, lecz w kościelne spisy inwentaryzacyjne z 1858 roku świadczą o tym, że znajdowały się w bibliotece Dzienniki Urzędowe, Okólniki, Listy i inne akta prawne oraz 65 pozycji książek, zaś w spisie z 1875 roku wykazano już 268 książek i 7 pozycji Okólników.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

Pokaźna biblioteka jak na ówczesne czasy istniała do I wojny światowej. Świadczą o tym zapisy z 1916r. i 1918 r. mówiące o szczątkach bogatej biblioteki zniszczonej w czasie wojny. Po wojnie proboszcz parafii zakupił nowe książki, które mieszkańcy wraz z Gazetą świąteczną wypożyczali z biblioteki. W następnych latach próbowano ożywić działalność biblioteki lecz bezskutecznie.

W Dmosinie istniał szpital dla ubogich parafian. Informacja o nim znajduje się w archiwum kościelnym z 1806 roku. Składał się z 4 izb. Z zapisów kościelnych wynika, że istniał on do około 1840 roku, odbudowany w 1832 roku przez Księża Misjonarzy z Łowicza. Później mieszkał w tym budynku organista i komornik.

W 1830 powstał również dom dla ubogich i szkoła parafialna. Pierwsza wzmianka o szkole parafialnej pochodzi z 1832 roku nauczycielem był Stanisław Matyszewski.

Podczas I wojny światowej przez wieś Dmosin przechodziły przemiennie wojska rosyjskie i niemieckie. W wyniku tego doszło do całkowitego spalenia zabudowań. Spalony został również kościół parafialny. Straty były bardzo duże.

Na początku XX w. na terenie Dmosina dochodziło do zwiększenia wpływów mariawitów oraz liczne zabiegi o kościół w Dmosinie. Postawa ówczesnego proboszcza parafii Księdza Giebartowskiego spowodowała, że parafianie nie przeszli na wiarę mariawicką. W 1908 roku postawiono na placu przed kościołem figurkę Matki Boskiej jako wotum dziękczynne w obronie świątyni przed nowopowstałą wiarą mariawicką.

Figura matki boskiej stojąca

Okoliczne tereny były miejscem walki chłopów o język polski w samorządzie oraz strajków rolnych przeciwko władzy carskiej w latach 1902-1907, a potem ruchów rewolucyjnych zimą 1918/1919 r.

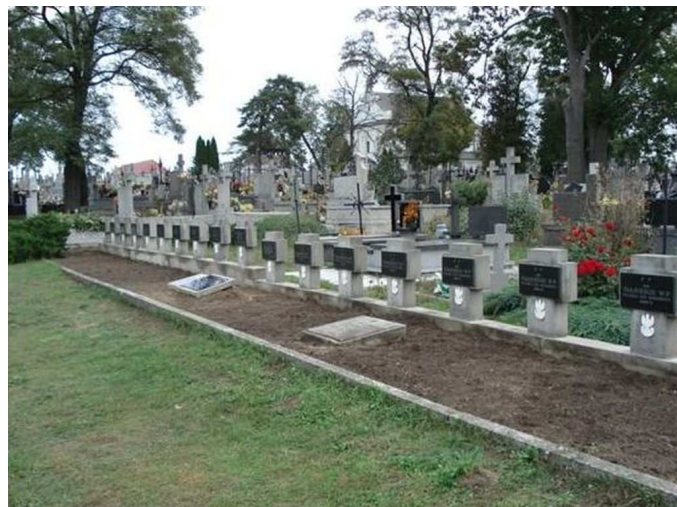
Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W odrodzonej Polsce 1918r. Dmosin znalazł się w województwie łódzkim. Podobnie po drugiej wojnie światowej wieś została włączona do województwa łódzkiego. W 10 rocznicę odzyskania niepodległości w 1928 roku społeczność Dmosina postawiła obelisk kamienny. Obiekt ten przetrwał okupację i okres powojenny.

Pomnik postawiony w dziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości

9 września 1939 roku wojska niemieckie mimo bohaterskiej walki z najeźdźcą Dmosin zdobyły. W walkach na terenie Dmosina zginęło 126 żołnierzy wojska polskiego. Zostali pochowani we wspólnej mogile na cmentarzu parafialnym. Wśród poległych był kierownik szkoły Woktor Cieśliński.

Mogiły żołnierzy września 1939 r. na cmentarzu parafialnym w Dmosinie

Pod koniec 1939 roku z części ziem polskich utworzono Generalną Gubernię, pozostałą część włączono do Rzeszy Niemieckiej. Granica między Generalną Gubernią, a Rzeszą Niemiecką przebiegała wzdłuż rzeki Mrogi, pomiędzy Dmosinem, a Nagawkami. W części ziem włączonych do Rzeszy wysiedlano mieszkańców i wywożono do Niemiec i Francji. Na ich miejsce sprowadzano Niemców. Głównie do Lubowidzy, Woli Cyrusowej i Nagawek. W pomieszczeniach szkolnych zlokalizowano wojska niemieckie do osłony granicy. Dzieci uczono wówczas w pomieszczeniach prywatnych. Na początku lat 40-tych Niemcy pobudowali strażnice nieopodal Dmosina, w Nagawkach i pograniczników przeniesiono do niej, a budynek szkolny przekazany został na potrzeby oświaty. W okresie okupacji na terenie Dmosina działały oddziały partyzanckie przeciwko najeźdźcy. Byli to ludzie związani z Armią Krajową i Batalionami Chłopskimi. Wójt Nowicki Jan współpracował z ruchem oporu. W tym czasie Niemcy zamordowali 5-ciu młodych ludzi, którzy strzelali do wojsk niemieckich.

W 1977 roku przy poparciu społeczeństwa gminy został pobudowany obelisk na placu kościelnym w Dmosinie.

W 1981 roku podobny został wzniesiony na cmentarzu grzebalnym przy mogiłach żołnierzy polskich.

2.3 Przestrzenna struktura miejscowości.

Miejscowość Dmosin charakteryzuje się typem zabudowy zgrupowanej wzdłuż dróg powiatowych. Obszar przestrzeni publicznej, o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców przebiega wzdłuż głównych traktów komunikacyjnych, gdzie koncentruje się życie mieszkańców. Przy ciągu komunikacyjnym zgrupowane są domostwa mieszkańców, ale także punkty użyteczności publicznej, **Urząd Gminy, Bank, Poczta, Policja, Biblioteka, Świetlica, Szkoła, boisko sportowe, budynek Straży OSP, sklepy, kościół, zakład pracy.**

Miejscowość Dmosin jest centrum administracyjnym całej gminy. Typ zabudowy oraz umiejscowienie siedzib władz samorządowych przy skrzyżowaniu pozwala z łatwością wyznaczyć centrum miejscowości. Pełni ono funkcję administracyjną oraz użyteczności publicznej oraz religijnej sportowej i rekreacyjnej, poprawiającej jakość życia mieszkańców. Funkcja mieszkalna jest widocznie przesunięta poza centrum miejscowości.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

3.1 Zasoby przyrodnicze.

Miejscowość Dmosin położona jest w północnej części powiatu Brzezińskiego, wieś znajduje się w obrębie dwóch mezoregionów: Równiny Łowicko - Błońskiej (ok. 2/3 powierzchni gminy) i Wzniesień Łódzkich (ok. 1/3 powierzchni w południowo-wschodniej części gminy), granica biegnie na linii SW - NE. Na Dmosina występuje lekko falista równina.

Dmosin leży w obszarze Chronionego Krajobrazu "Mrogi i Mrożycy" - rozległe tereny położone wzdłuż dolin Mrogi i Mrożycy oraz południowo-zachodnia część gminy - Rozporządzenie Wojewody Skierniewickiego Nr 36 z dnia 28.07.1997 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18). Obszar powołano w celu ochrony wartości przyrodniczych i walorów krajobrazowych dolin Mrogi i Mrożycy z przyległymi dolinami i lasami tworzącymi korytarze powiązań ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Rejon Dmosina należy do dzielnicy klimatycznej środkowej, charakteryzuje się on małą zmiennością pogody. Klimat lokalny terenu wsi Dmosin jest korzystny zarówno dla rolnictwa, jak i osadnictwa.

Dolina Mrogi w Dmosinie

Ukształtowanie terenu tworzy udokumentowany specyficzny mikroklimat. Na terenie Dmosina ustanowiono dotychczas 15 pomników przyrody oraz 4 założenia parkowe. Na terenie wsi Dmosin występuje Lipa drobnolistna o obwodzie 540 cm.

Miejscowość Dmosin leży w dorzeczu Mrogi, i ze względu na ukształtowanie terenu występują liczne oczka wodne, zastoiska, miejsca bezodpływowe i bagna. Występują tu gleby niskich klas bonitacji, wykształcone na piaskach różnej genezy.

3.2 Dziedzictwo kulturowe.

Najważniejszym zabytkiem Dmosina jest:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Andrzeja Apostoła i Małgorzaty w skład którego wchodzi:

Kościół p.w. św. Andrzeja i św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy nocą

- ❖ kościół - murowany, 1728 r., spalony - 1914 r., odbudowany i przebudowany - 1927-1928 r.,

Pierwotnie barokowy nawa w rzucie prostokątna z wielobocznie zamkniętym prezbiterium. Dach nad nawą i prezbiterium dwustopowy, nad zachrystią trójpołaciowy. Ołtarz główny pochodzący z połowy XVII w. z nowymi częściami. W zwieńczeniu obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVIII w. Obrazy: Św. Wawrzyńca, Św. Małgorzaty z I poł. XIX w., Kielich z połowy I poł. XVII w.

- ❖ dzwonnica - murowana, około 1728 r., przebudowana - 1927-1928 r.

Zbudowana została w XVIII w., murowana z drewnianą wyższą kondygnacją czworoboczną. Opięta pilastrami na nawach z otworami dzwonnymi zamkniętymi półkoliście.

Dzwonnica kościoła parafialnego w Dmosinie – XVIIIw.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

- ❖ brama główna - murowana, 1728 r.,
- ❖ brama cmentarna - murowana, 1728 r.,
- ❖ plebania - murowana, 1 ćw. XX wieku,
- Kapliczka w zagrodzie nr 58 - murowana, początek XX wieku,

Kapliczka w zagrodzie – XXw.

- Zespół dworski w skład którego wchodzi:
 - ❖ dwór, ob. dom nr 62 - drewniane, 2 połowa XIX wieku,
 - ❖ młyn - murowany, lata 20 XX wieku,
- Dom nr 39 - murowany, początek XX wieku,
- Dom nr 45 - drewniany, lata 20 XX wieku,
- Dom nr 75 - gliniano-drewniany, 2 połowa XIX wieku,
- Dom nr 82 - murowany, lata 20 XX wieku,

*Cmentarz przykościelny rzymsko - katolicki
I połowa XVI.w*

*Pomnik z tablicą pamiątkową poświęcony
„Poległym bohaterom w walce z okupantem hitlerowskim”*

3.3 Infrastruktura społeczna.

Ludność wsi to głównie rolnicy prowadząc niewielkie, przydomowe gospodarstwa, pracownicy zakładów pracy, emeryci i renciści. W 1993 r. w wyniku restrukturyzacji PGR rozpoczął się proces rosnącego bezrobocia, szczególnie wśród ludzi w wieku 35-60 lat. Coraz więcej młodych (do 35 roku życia) dojeżdża do pracy do odległych miast (Łódź, Brzeziny, Głowno) lub migruje. Podstawowym źródłem utrzymania na wsi jest prowadzenie małych i średnich gospodarstw rolnych.

Do najważniejszych problemów wsi należy bezrobocie oraz występująca bieda. Pierwszy problem, czyli bezrobocie dotyka głównie ludzi młodych. Często po skończeniu nauki bezskutecznie poszukują pracy, czasami nawet przez kilka lat. Niejednokrotnie wyjeżdżają ze swej miejscowości do dużych miast, aby tam znaleźć pracę. Jest to przyczyną wyludniania się wsi oraz starzenia się jej mieszkańców.

Drugim ważnym problemem jest bieda dotykająca części mieszkańców wsi. Chodzi tu głównie o właścicieli małych upadających gospodarstw rolnych, które nie są w stanie sprostać obecnym wymaganiom stawianym w rolnictwie. Bieda wywołuje różne negatywne zjawiska, jak apatia społeczna, różnego rodzaju patologie.

3.4 Infrastruktura techniczna.

Dmosin jest miejscowością w 100 % zwodociągowaną. Na terenie Dmosina znajdują się dwie studnie głębinowe zaopatrujące w wodę Dmosin i sąsiednie miejscowości. Ujmowana woda posiada jednak ponadnormatywne zawartości żelaza dlatego przed podaniem do sieci wodociągowej wymagane jest jej uzdatnienie. Znajdujące się na terenie Dmosina ujęcia i stacja uzdatniania wody jest w dobrym stanie technicznym.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W sierpniu 2011r. Gmina Dmosin korzystając ze wsparcia z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi ukończyła budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami. Połączone kanały odprowadzają ścieki w rejon oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie wsi Dmosin Drugi.

W zakresie gospodarki odpadami miejscowość Dmosin objęta jest systemem gromadzenia odpadów. Mieszkańcy podpisali umowy z firmami specjalistycznymi, zajmującymi się zbiórką odpadów stałych. W centrum miejscowości zlokalizowane są pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Odpady z tych pojemników wywożone są na koszt Gminy Dmosin.

Każde gospodarstwo korzysta z sieci elektrycznej, a także miejscowości posiada oświetlenie uliczne. Dostawy energii elektrycznej odbywają się z zlokalizowanej na terenie Dmosina linii energetycznej, ale niestety sieć ta wymaga modernizacji. Z uwagi na wzrastające koszty energii elektrycznej istnieje konieczność wymiany lamp oświetleniowych na energooszczędne. Przy drogach zlokalizowane jest oświetlenie uliczne oświetlony jest także kościół.

Miejscowość jest również wyposażona w infrastrukturę telekomunikacyjną

Dmosin posiada dogodne połączenia drogowe z Brzezunami, Łodzią Główną, Skierniewicami i Łowiczem. Przez Dmosin przebiegają drogi powiatowe relacji Głowno-Kołacina nr 5101E i Niesułków – Szczecin – Dmosin o numerze 5103E oraz drogi gminne. Bardzo istotnym elementem wspomagającym rozwój gospodarczy Dmosina może być skrzyżowanie autostrad A-1 i A-2 w odległości ok. 10 km od Dmosina.

Intensywny ruch kołowy przebiegający przez centrum Dmosina niesie za sobą wiele negatywnych oddziaływań, przede wszystkim zwiększone niebezpieczeństwo mieszkańców, znaczne pogorszenie komfortu życia związane z ponadnormatywnym hałasem oraz skażeniem środowiska spalinami. Przebiegająca przez Dmosin autostrada A – 2 sytuację tą może pogorszyć. Dlatego też ważne jest aby skoncentrować życie kulturalno – rozrywkowe i rekreacyjne mieszkańców w historycznym centrum miejscowości, które jest oddalone od miejsca projektowanej autostrady.

W Dmosinie mieszkania ogrzewane są głównie piecami węglowymi lub z zastosowaniem lokalnych kotłowni na paliwo stałe, olej opałowy lub gaz propan – butan. Powstające w ten sposób źródła emisji niskiej są głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w Dmosinie.

3.5 Gospodarka i rolnictwo.

➤ Gospodarka.

Gminna Spółdzielnia „SCH „ w Dmosinie .

Pierwsze organizacyjne walne zgromadzenie Gminnej Spółdzielni, na którym uchwalono statut i wybrano władze Spółdzielni odbyło się w dniu 1 lipca 1945r. Rejestracji Spółdzielni dokonano w Sądzie Okręgowym w Łodzi w dniu 25września 1945r. W tym okresie na terenie gminy działały jeszcze dwie Spółdzielnie Spożywców - „Dmosinianka” w Dmosinie i „ Wolanka „w Woli Cyrusowej. W 1947 roku spółdzielnie te połączyły się przyjmując nazwę Gminna Spółdzielnia „ SCH” w Dmosinie , która od 1948 roku działała już na terenie całej gminy Dmosin.

Bank Spółdzielczy Ziemi Łowickiej Oddz. w Dmosinie.

W 1922 roku w Dmosinie powstała Kasa Spółdzielcza, która mieściła się w budynku parafialnym. Kasa Spółdzielcza wspomagała ludność udzielając pożyczek na zakup materiału hodowlanego. Działalność Kasy Spółdzielczej trwała do wybuchu II wojny światowej.

W 1948 roku wznowiono działalność Kasy Spółdzielczej. Siedziba Gminnej Kasy Spółdzielczej mieściła się w budynku Urzędu Gminy w Dmosinie, a po roku została przeniesiona do prywatnego budynku Jana Miśkiewicza.

W 1950 roku w związku ze zwiększeniem zakresu zadań siedzibę Gminnej Kasy Spółdzielczej przeniesiono do budynku Gminnej Spółdzielni „SCH” w Dmosinie. W 1956r zmieniono nazwę Gminnej Kasy Spółdzielczej na Kasę Spółdzielczą. W wyniku

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

działañ Jana Nowickiego i Józefa Konecznego zakupiono działkę z PFZ i w latach 60-tych przystąpiono do budowy siedziby Kasy Spółdzielczej. Inwestycję zakończono w 1969r. Nazwa ta funkcjonuje do dziś.

„PEGGY”

Najważniejszym przedsiębiorstwem zlokalizowane na terenie miejscowości Dmosin jest Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „PEGGY”, którego właścicielem jest pan Jacek Niemiec. Przedsiębiorstwo zostało założone w 1984 roku. Zajmuje się głównie wytwarzaniem i sprzedażą bielizny damskiej oraz dodatków gorseciarskich.

Firma pana Niemca jest w pełni skomputeryzowana i w tej dziedzinie należy do czołówki naszego regionu. Urządzenia znajdujące się w zakładzie pochodzą z zagranicy,

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

głównie ze Szwajcarii. Wyroby firmy sprzedawane są za granicę, głównie do Niemiec. Właściciel zamierza rozpocząć produkcję zapieć. Produkcja ta, będzie pierwsza w kraju. Planowane jest również otwarcie filii w Łodzi. Firma wciąż się rozwija, jest członkiem m.in. Łódzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej, stara się również o coraz to nowsze atesty umożliwiające ukazanie się na szerszych rynkach m.in. UE.

Spółdzielnia Kółek Rolniczych

W miejscowości Dmosin działa Spółdzielnia Kółek Rolniczych, która powstała w 1975r. Założycielami Spółdzielni było 16 Kółek Rolniczych z terenu gminy Dmosin. Głównym kierunkiem działalności było świadczenie usług rolniczych na rzecz rolników indywidualnych, państwowych gospodarstw rolnych oraz spółdzielni produkcyjnych. W latach następnych wybudowano tartak wraz z zapleczem technicznym w celu usługowego przecierania drewna. Działalność ta jest kontynuowana do chwili obecnej. Po transformacji ustrojowej, tj. po 1989 r. Spółdzielnia kontynuowała swą działalność w nowych warunkach tj. gospodarce rynkowej. Spółdzielnia, jak i cała gospodarka narodowa przeżywała w latach 1989-2003 okresy lepszej i gorszej prosperity.

Obecnie Spółdzielnia realizuje w dalszym ciągu swój podstawowy cel statutowy- świadczenie wszelkich usług na rzecz rolnictwa. Jednak w celu podniesienia swoich dochodów i utrzymania poziomu zatrudnienia otworzyła dodatkowe kierunki działalności, tj sprzedaż paliw płynnych, budowa sieci i przyłączy wodociągowych, budowa i modernizacja dróg gruntowych i naprawa dróg nawierzchni mineralno-bitumicznej.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

➤ Rolnictwo.

W chwili obecnej podstawą gospodarki Dmosina jest rolnictwo. Grunty orne zajmują ponad 67,41% powierzchni wsi. Lasy i grunty leśne zajmują 10,41 % powierzchni wsi.

Struktura użytków rolnych

<i>Wyszczególnienie</i>	Powierzchnia użytków rolnych w ha
Ogółem w tym:	336,7813
- grunty orne	227,0289
- sady	6,4557
- łąki	9,9553
- pastwiska	1,2220
- lasy i grunty leśne	35,0677
- grunty rolne zabudowane	5,8401
- rowy	0,4936
- nieużytki	0,7180

Przeważają gleby V klasy bonitacyjnej, jednak stosunkowo duży obszar w porównaniu do innych miejscowości w gminie zajmują także gleby klas IV i VI. Fakt ten stwarza bardzo niekorzystne warunki dla rozwoju rolnictwa.

W chwili obecnej na terenie Dmosina znajdują się 170 gospodarstw rolnych. Przeważają gospodarstwa małe oraz średnie.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	w tym gospodarstwa indywidualne
Ogółem	170	170
<i>do 1 ha</i>	82	82
<i>1-5</i>	70	70
<i>5-10</i>	16	16
<i>10-15</i>	1	1
<i>powyżej 15 ha</i>	1	1

Głównymi uprawami są pszenżyto, żyto oraz ziemniaki.

3.6 Kapitał społeczny i ludzki.

Instytucje i organizacje w Dmosinie:

➤ Urząd Gminy

Pierwszy drewniany budynek Urzędu Gminy został zbudowany w 1898r.

W kwietniu 1981r. został oddany do użytku obecny budynek Urzędu Gminy. W budynku tym mieści się także siedziba Urzędu Pocztowego, Policji oraz Związku Kombatantów.

➤ **Pomoc społeczna**

Zadania gminy w zakresie pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dmosinie będący samodzielną jednostką organizacyjną gminy. Realizuje on zadania zlecone oraz własne wynikające z realizacji zapisów ustawowych o pomocy społecznej. W dobie zubożenia znacznej części mieszkańców, występowania zjawisk wykluczenia społecznego, poczucia bezradności, niepełnosprawności, utrzymującego się na wysokim poziomie bezrobocia, rola GOPS i gminy stale wzrasta, jeśli chodzi o rozpoznawanie potrzeb i udzielanie pomocy osobom najbardziej potrzebującym.

Przy GOPS działa Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Dmosinie działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

➤ **Gminna Biblioteka Publiczna**

W roku 1935 uchwałą Rady Gminnej powołano Gminną Bibliotekę im. Józefa Piłsudskiego. Biblioteka posiadała 90 woluminów. Na przestrzeni ostatnich lat liczba woluminów wzrosła do około 12.000. Z biblioteki korzysta około 400 czytelników. W czytelni istnieje 12 stanowisk do korzystania z księgozbioru podręcznego.

W 2003 roku w Gminnej Bibliotece Publicznej, przy udziale środków pochodzących z Kontraktu Wojewódzkiego, uruchomiony został Punkt Informacji Turystycznej. Można w nim otrzymać podstawowe informacje o regionie, miejscach noclegowych, trasach turystycznych, a także ciekawostkach i imprezach organizowanych na terenie gminy.

Gminna Biblioteka Publiczna organizuje cyklicznie różne imprezy okolicznościowe /dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka/ oraz spotkania z pisarzami, a także wystawy okolicznościowe. Przygotowuje występy z okazji różnych uroczystości/ Jasełka, spotkania wigilijne, noworoczne itp./.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Dmosinie działa stały punkt dostępu do internetu. Z punktu tego mogą korzystać bezpłatnie wszyscy mieszkańcy.

Rolę kulturotwórczą pełni także świetlica środowiskowa. Świetlica została oddana do użytku 1 września 2005r. Świetlica wyposażona jest w niezbędny sprzęt audiowizualny oraz stół bilardowy. W Świetlicy odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży. Statutowa działalność obejmuje propagowanie różnorodnych form aktywności kulturalnej, artystycznej, edukacyjnej, rozrywki aż po sport i aktywny wypoczynek.

➤ **Szkoła Podstawowa i Gimnazjum**

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku nie było budynku szkolnego. Dzieci uczyły się w prywatnych domach w Dmosinie. W latach 1930-34 przy dużej pomocy mieszkańców pobudowano szkołę powszechną o 8 izbach lekcyjnych z mieszkaniem dla nauczyciela. Głównymi organizatorami budowy szkoły byli wójt gminy Jan Nowicki i kierownik szkoły Wiktor Cieśliński. Budynek ten do 1998 roku zajmowała szkoła podstawowa.

W 1998 roku budynek został wyremontowany i obecnie mieści się tutaj gimnazjum. Gimnazjum posiada pracownię komputerową z dostępem do Internetu. Uczniowie z Gimnazjum korzystają wspólnie z uczniami Szkoły Podstawowej z pełnowymiarowej sali gimnastycznej i boiska sportowego, biblioteki, czytelnicy, świetlicy i stołówki szkolnej. Do Gimnazjum uczęszcza około 200 uczniów.

W 1990 roku przy ogromnym zaangażowaniu miejscowej ludności, Kierownika szkoły Mariana Czapnika i Księdza Parafii Dmosin Witaszka została oddana do użytku nowa szkoła Podstawowa z pełnowymiarową salą gimnastyczną, stołówką i świetlicą.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W 2007 roku został wykonany remont kapitalny tego budynku. Szkoła posiada pracownię komputerowa z dostępem do Internetu , stołówkę, sklepik uczniowski, świetlicę, bibliotekę z czytelnią multimedialną. Do Szkoły uczęszcza około 300 uczniów.

Gimnazjum w Dmosinie i Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy organizują coroczne tradycje związane między innymi z:

- Dniem 11 listopada
- Dniem Konstytucji 3 Maja
- Wigilią Bożego Narodzenia
- Dniem babci i Dziadka, Dniem Matki
- Dniem Nauczyciela
- Dniem „Sprzątania Świta”

W szkole działa chór i zespół folklorystyczny. Repertuar zespołu obejmuje tańce łowickie i krakowskie.

W strukturze szkoły działa przedszkole dla dzieci w wieku 4-5 lat . uczęszcza do niego około 25 dzieci.

➤ **Stowarzyszenie LZS „Błękitni” w Dmosinie.**

Stowarzyszenie LZS „Błękitni „ w Dmosinie powstało w 1958 roku.. Sportowcy uprawiali różne dyscypliny sportu, takie jak: piłka nożna, siatkówka i szachy. Działalność LZS „Błękitni " trwała do roku 1989.W 1997 roku działalność Stowarzyszenia LZS „Błękitni” została wznowiona. Rejestracji Stowarzyszenia dokonano w Sądzie Okręgowym w Łodzi w dniu 11 grudnia 2001 roku. Prezesem Zarządu jest obecnie Leszek Górajek. Istnienie klubu pozwala mieszkańcom gminy Dmosin na czynne uprawianie sportu i rozwoju zainteresowań sportowych.

Klub może pochwalić się wieloma osiągnięciami, głównymi z nich są m.in.: Laureat współzawodnictwa najlepszych Ludowych Zespołów Sportowych województwa Łódzkiego 2001 roku, II miejsce w drugim Powiatowym Turnieju Czterdziestolatka, Halowe wojewódzkie mistrzostwa, Zrzeszenie LZS-u w Łodzi, I miejsce w rozgrywkach gminnych w piłce nożnej, I miejsce w Turnieju Rodzinnym, I miejsce w turnieju powiatowym piłki halowej, 3 złote odznaki OZPN dla zawodników, 3 złote odznaki – zasłużone działacze LZS, 5 złotych odznak LZS, 4 srebrne odznaki LZS

W tym roku Piłkarze Błękitni Dmosin reprezentując Gminę Dmosin w rozgrywkach Łódzkiego Związku Piłki Nożnej w klasie B wywalczyli I miejsce i awansowali do klasy A. Trenerem drużyny jest Roman Włodarczyk a kierownikiem Andrzej Stecko. Drużyna grała w następującym składzie: Kamil Borowiecki, Tomasz Mirys, Karol Racułt, Marcel Knera, Dawid Ślązak, Damian Bednarski, Sylwester Pawlina, Adrian Szajder, Rafał Szymbor, Łukasz Wawrzyńczak, Szymon Kowalczyk, Marcin Górski, Mateusz Wielec, Mateusz Wardziński, Bartłomiej Koszelski, Adrian Kwiatkowski, Tomasz Stecko, Marcin Jezierski, Wojciech Michałak, Mariusz Filipiński, Tomasz Burdka, Krystian Kuna, Dawid Wawrzyn, Krzysztof Anyszka, Bartłomiej Siebielak, Tomasz Królikowski, Dominik Piec.

➤ **Stowarzyszenie Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.**

W Dmosinie działa Koło KRPiBWP, do koła tego należą ludzie, którzy w czasie okupacji w latach 1939-1945 walcząc w różny sposób przyczynili się do odzyskania wolności przez naród polski. Związek Kombatantów w Dmosinie został zorganizowany w 1968 r. Głównym jego założycielem był pan Józef Bednarek. Początkowo skupiał on niewielką liczbę członków, jednak z upływem czasu i w miarę przyznawania kombatantom pewnych przywilejów, liczba ich zaczęła wzrastać i w roku 1974 wynosiła 46. Wśród nich, pięciu przebywało w obozach koncentracyjnych, zaś jeden (pan Karwowski) brał udział w bitwie pod Monte Cassino. Pozostali członkowie to żołnierze Armii Krajowej. Obecnie Stowarzyszenie zrzesza 48 członków i 66 podopiecznych (są to żony zmarłych kombatantów). Zarząd Koła Związku Kombatantów zbiera się raz w tygodniu, we wtorek, w budynku Urzędu Gminy Dmosin, na posiedzenia, podczas których omawiane są sprawy organizacyjno-gospodarcze.

Kombatanci interesują się pomnikami pamięci narodowej (mają w swej opiece Groby Żołnierskie, znajdujące się na cmentarzach w Dmosinie, Woli Cyrusowej i Kołacinku oraz pojedyncze pomniki w pobliskich miejscowościach). Starają się także pomóc tym członkom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Występują z poczem sztandarowym na wielu okolicznościowych imprezach. W miarę możliwości organizują wycieczki do miejsc pamięci narodowej. Współpracują z Samorządem Gminy, pobliskimi OSP, Szkołą Podstawową, Gimnazjum, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a w niektórych sprawach z Proboszczami Parafii. W 2000r. 32 osoby zostały awansowane do stopni oficerskich.

➤ **Ochotnicza Straż Pożarna w Dmosinie**

Straż Ogniowa w Dmosinie została założona jesienią 1923 r., lecz działalność swą rozpoczęła dopiero wiosną 1924 r. Sprzęt jakim wówczas jednostka dysponowała stanowiły: sikawka ręczna, kilkadziesiąt metrów węża, bosaki i toporki. Umundurowanie strażaka składało się z bluzy, pasa bojowego i hełmu. Sprzęt i umundurowanie zostało zakupione z środków finansowych przekazanych przez społeczność Dmosina i okolicznych wsi. Pierwszym samochodem pożarniczym był Citroen.

W czasie okupacji został zakupiony wóz i pobudowana została szopa i wspinalnia, która istniała do roku 1938. Podniósł się także poziom wyszkolenia strażaków. Działalność straży była dalej bardzo aktywna. W tym czasie jednostka również pozyskała motopompę - syrenę i dalsze kilkadziesiąt metrów węża oraz drewniany dom do rozbiórki w Głownie. Za rozebrany dom została pobudowana na miejscu szopy nowa murowana remiza.

W 1936 r. straż założyła własną orkiestrę złożoną z 16 instrumentów muzycznych. Gotówkę za zakupione instrumenty Straż zgromadziła przeważnie z drobnych ofiar i dochodów, osiągniętych z zabaw tanecznych, loterii fantowych i majówek.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

16 października 1960 roku Jednostka otrzymała samochód pożarniczy marki „Dodge” zakupiony dzięki poparciu władz i ofiarności społeczeństwa Dmosina i okolic.

26 września 1976 r. oddano do użytku nową remizę strażacką oraz wręczono sztandar przez społeczeństwo Sołectw Gminy Dmosin z okazji 50-lecia istnienia O.S.P. w Dmosinie.

10 kwietnia 1997 r. O.S.P. Dmosin włączono do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

17 kwietnia 1999 roku został przekazany dla jednostki nowy samochód marki Lublin wraz ze sprzętem do ratownictwa technicznego i drogowego. Samochód został zakupiony z środków budżetu gminy oraz z środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi.. W dniu 6 października 2003 roku samochód ten wraz z wyposażeniem został skradziony.

13 grudnia 2004 roku został zakupiony dla potrzeb jednostki nowy samochód marki Ford wraz z wyposażeniem do ratownictwa technicznego i drogowego. Finansowany był z środków budżetu gminy, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi, PZU oraz ZG Z OSP RP i środków jednostki .

W tym roku dzięki wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi Strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Dmosinie korzystają z nowego samochodu ratowniczo – gaśniczego z napędem 4x4 wraz ze specjalistycznym wyposażeniem.

Na dzień dzisiejszy jednostka posiada bardzo dobry sprzęt, który jest systematycznie odnawiany. Jednostka działa bardzo aktywnie. Zajmuje się sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa ogólnego.

Strażnica OSP jest miejscem organizowania imprez o charakterze środowiskowym. Jednostka współpracuje z miejscowymi szkołami, organizuje konkursy o tematyce przeciwpożarowej, pokazy sprzętu ratowniczego i zawody strażackie. Tradycyjnie każdego roku organizuje majówkę wraz z loterią fantową. Członkowie biorą czynny udział w życiu społeczno gospodarczym miejscowości Dmosin.

W 1990 r. rodzi się pomysł rozbudowy obiektu O.S.P. i Domu Kultury. Zawiązuje się Społeczny Komitet Budowy i organizuje on zbiórkę pieniężną, za którą zakupiono materiały budowlane. Prace zostają jednak przerwane. W 1992 ponowiono chęć rozbudowy. Powstał projekt, na podstawie którego w 1993 wykonano fundamenty. W 1994 zwrócono się do projektanta o przeprojektowanie planu architektonicznego i konstrukcję budynku O.S.P., aby był bardziej funkcjonalny. W 1995 projekt został

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

zmieniony. Od tego momentu rozpoczęto intensywną budowę obiektu O.S.P. Budowlę nowej strażnicy zakończono i oddano do użytku 10 maja 1998r. Otwarcia strażnicy i przekazania Jednostce dokonała Wójt Gminy Danuta Supera z okazji jubileuszu 75-ciolecia Jednostki. Obecnie strażnica wymaga generalnego remontu.

➤ **Koło Gospodyń Wiejskich**

W Dmosinie aktywnie działa również Koło Gospodyń Wiejskich. Przewodniczącą Koła Gospodyń jest Maria Filipińska. Kobiety kultywują tradycję. Biorą udział w różnych uroczystościach na terenie wsi, gminy i powiatu. Są organizatorami obchodów dożynkowych, odpustów i różnych imprez kulturalnych.

KGW organizuje pokazy kulinarne, spotkania mające na celu wymianę poglądów. Zajmuje się kultywowaniem tradycji ludowych, współpracuje z biblioteką, szkołami, świetlicą oraz strażakami

Dożynki gminno – parafialne w 2009r.

4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości - analiza SWOT.

➤ **Mocne strony miejscowości.**

- Wieś Dmosin położone jest w północnej części gminy Dmosin, jest wsią średniej wielkości zarówno pod względem ludności (347 osób) jak i powierzchni.
- wysoka atrakcyjność zasobów przyrodniczych, turystycznych, wypoczynkowych oraz zasobów dziedzictwa kulturowego oraz wiejskiego,
- dobre położenie geograficzne w sąsiedztwie aktywnych społecznie i gospodarczo miast: Brzeziny, Łódź, Głowno.
- położenie w obszarze przecinających się układów transportowych rangi regionalnej,
- wysoka aktywność władz gminy, posiadających zdolność do współpracy z otoczeniem zewnętrznym oraz zdobywania zewnętrznych środków finansowych na realizację ważnych przedsięwzięć gminnych,
- aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój gminy,
- czyste otoczenie i środowisko naturalne, dużo lasów gdzie można znaleźć owoce runa,
- duża odległość od wielkich zakładów przemysłowych sprzyja rozwojowi turystyki i agroturystyki,
- bogata historia i zabytki,
- korzystne położenie geograficzne i klimatyczne – dostęp do rzeki Mrogi,
- występowanie placówek oświatowych i stowarzyszeń pełniących funkcję integracyjne i kulturalno społeczne dla lokalnej społeczności,
- miejscowość w 100% zwodociągowana.

➤ **Słabe strony miejscowości.**

- peryferyjne położenie w stosunku do centrum administracyjnego regionu, i wynikające stąd negatywne skutki w dotychczasowym rozwoju społeczno - gospodarczym i społecznym gminy, ucieczka ludzi młodych z terenu sołectwa,
- wysokie bezrobocie strukturalne wynikające z restrukturyzacji rolnictwa,
- zły stan dróg; wysokie potrzeby inwestycyjno – remontowe, ograniczające dostępność komunikacyjną obszaru oraz powiązanie się z układami regionalnymi,

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

- degradacja zasobów dziedzictwa kulturowego wiejskiego, konieczność ponoszenia wysokich nakładów inwestycyjnych na zahamowanie tych zjawisk, celem ich wykorzystania dla działalności gospodarczej,
- wysokie reżimy gospodarowania wynikające z wartości przyrodniczej obszaru – wyższe koszty korzystania ze środowiska przyrodniczego dla prowadzenia działalności gospodarczej,
- słabo rozwinięta działalność pozarolnicza oraz działalności dających dodatkowe źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych,
- niski stan zasobności gospodarstw domowych, ograniczony rozwój działalności pozarolniczej zwłaszcza usługowej,
- wysokie potrzeby na realizację nowej i zmodernizowanie istniejącej infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska – brak kanalizacji,
- niski poziom klas bonitacyjnych gleb, degradacja infrastruktury melioracyjnej pól.

➤ **Szanse – możliwości rozwoju miejscowości.**

- sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich, ze strony rządu i władz wojewódzkich,
- zwiększanie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej,

➤ **Zagrożenia – czynniki niesprzyjające wynikające z otoczenia.**

- brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej,
- wejście do Wspólnego Rynku Europejskiego prowadzi do zwiększonej konkurencyjności krajowej,
- niskie nakłady na inwestycje remontowo – modernizacyjne układów transportowych, w tym dróg powiatowych, przebiegających przez gminę,
- załamanie się popytu, tendencji rozwoju turystyki i wypoczynku opartego o zasoby przyrodnicze.

5. Opis planowanych zadań

Cel główny: Kompleksowy i harmonijny rozwój wsi Dmosin poprzez wykorzystanie jej potencjałów i zasobów oraz rozwój infrastruktury społecznej podstawą poprawy warunków życia społeczności lokalnej.

- **Cel strategiczny 1: Poprawa infrastruktury kulturalno – rekreacyjnej**

1. Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Dmosinie

Lata realizacji: 2011 - 2012

Środki budżetu Gminy:

2011- 10 630,00 zł

2012- 253 459,85 zł

Środki pozabudżetowe:

2012- 415 920,00 zł

RAZEM: 680 009,85 zł

Źródło pozyskania: PROW 2007-2013 w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”.

2. Budowa Centrum Kultury w Dmosinie

Lata realizacji: 2014-2017

Środki budżetu Gminy:

2014- 1.000.000,00 zł

2015- 1.000.000,00 zł

2016- 2.000.000,00 zł

2017- 1.650.000,00 zł

RAZEM: 5.650.000,00 zł

- **Cel strategiczny 2: Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej**

3. Budowa chodnika przy drodze gminnej w Dmosinie

Lata realizacji: 2014

Środki budżetu Gminy:

2014- 200.000,00 zł

RAZEM: 200.000,00 zł

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

GMINA DMOSIN

The background image is a photograph of a town square. In the center is a white statue of the Virgin Mary with the Christ Child, standing on a pedestal. Behind the statue is a white church with a green roof and a dome. The square is paved with cobblestones and has several street lamps and benches. The text is overlaid in yellow on this image.

**PLAN ODNOWY
MIEJSCOWOŚCI
DMOSIN
NA LATA
2011- 2018**

Dmosin, sierpień 2011r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka miejscowości	4
2.1 Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności	4
2.2 Historia miejscowości	6
2.3 Przestrzenna struktura miejscowości	11
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	12
3.1 Zasoby przyrodnicze	12
3.2 Dziedzictwo kulturowe	13
3.3 Infrastruktura społeczna	15
3.4 Infrastruktura techniczna	15
3.5 Gospodarka i rolnictwo	17
3.6 Kapitał społeczny i ludzki	21
4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości - analiza SWOT	31
5. Opis planowanych zadań	33

1. Wstęp.

Plan Odnowy Miejscowości obejmuje główne kierunki rozwoju miejscowości, mające na celu pobudzanie i stymulowanie współpracy środowisk lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej, generujących nowe miejsca pracy oraz zapobieganie peryferyzacji miejscowości Dmosin, a także tworzenie poczucia więzi mieszkańców ze swoją miejscowością.

Założeniem planu odnowy miejscowości jest podejmowanie przedsięwzięć mających na celu ożywienie społeczne i gospodarcze, w tym zwiększenie atrakcyjności turystycznej, kulturalnej oraz inwestycyjnej.

Zasięg terytorialny Planu wyznaczają granice miejscowości Dmosin. Realizacja projektów zawierających ww. obszary złoży się na realizację poszczególnych celów szczegółowych i doprowadzi do osiągnięcia celów objętych procesem odnowy. Jako priorytet przyjęto ożywienie działalności kulturalnej, rozwijanie poczucia wspólnoty, promowanie wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Dmosin w głównej mierze jest uzależniona od mobilności lokalnej społeczności i jej zaangażowania w podejmowaniu wspólnych przedsięwzięć na rzecz podniesienia standardu życia, atrakcyjności swojej miejscowości, a także zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych oraz rozwoju tożsamości mieszkańców.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych jak i zewnętrznych, pojawiających się nowych możliwości oraz zmiany hierarchii priorytetów. Koncepcja rozwoju miejscowości zakłada :

- troskę o ekonomiczny byt wsi;
- standard życia;
- jakość życia;
- zachowanie tożsamości i integralności wsi oraz wartości życia wiejskiego.

Ogólnym celem planu odnowy jest więc podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności.

2. Charakterystyka miejscowości

2.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności.

Miejscowość gminna Dmosin położona jest w północnej części gminy Dmosin, w województwie łódzkim, w powiecie brzezińskim. Jest wsią średniej wielkości w gminie zarówno pod względem ludności jak i powierzchni. Dmosin jest centrum administracyjnym, usługowym i produkcyjnym dla całej gminy. Pełni także funkcje centrum kulturalnego gminy.

Dmosin graniczy z miejscowościami: Dmosin Pierwszy, Dmosin Drugi, Grodzisk, Lubowidza, Nagawki.

Miejscowość Dmosin przecinają następujące szlaki komunikacyjne:

- Droga powiatowa nr 5101 E relacji Głowno - Kołacin
- Droga powiatowa nr 5103 E relacji Dmosin- Szczecin – Niesułków

W odległości ok. 10 km. od centrum miejscowości znajduje się na terenie Gminy Stryków projektowane skrzyżowanie autostrad A1 i A2. Przez teren Dmosina planowany jest przebieg autostrady A2 w kierunku Warszawy.

Zamieszkuje tutaj **332** mieszkańców, w tym **178** kobiet oraz **154** mężczyzn. Ludność w wieku powyżej 21 stanowi ok. 82,53 % ogółu mieszkańców.

Struktura ludności według płci i wieku /stan na dzień 31.XII.2010r./

	Ogółem	Wiek				
		0-6	7-15	16-20	21-65	Pow. 65
Ludność w tym:	332	16	26	16	212	62
Kobiety	178	8	14	8	108	40
Mężczyźni	154	8	12	8	104	22

Obecnie powierzchnia miejscowości wynosi **336,78 ha.**

Dmosin jest siedzibą parafii rzymsko – katolickiej mającej swój początek w początkach XIV w. Znajdują się tutaj liczne zabytki kultury materialnej oraz miejsca pamięci narodowej. Sprawiają one, że Dmosin jest również ważnym ośrodkiem kultu religijnego i kulturowego.

Miejscowość Dmosin położona jest w malowniczym zakątku gminy nad rzeką Mrogą.

Krajobraz Dmosina

2.2 Historia miejscowości

Dawny Dmosin położony był na skraju Mazowsza w województwie rawskim, w pobliżu granic powiatu brzezińskiego, zaliczanego do województwa łęczyckiego (Wielkopolska). Nazwa Dmosina zmieniała się kilkakrotnie. Najdawniejsza to „Dmoszyno”, potem w 1334r. po łacinie „Dmossyno”, w 1430r. „Dmossino”, a w 1579r. pojawia się nazwa Dmosin. Pochodziły one od nazwiska osoby dzierzawiącej ten obszar, mianowicie Dmosza. Po raz pierwszy w źródłach pisanych Dmosin pojawił się w 1334 roku w związku z drogą do Jeżowa, siedziby opactwa benedyktynów do którego należał.

W 1358 roku właścicielem osady był Dziwisslo Copacz de Dmossyno, co można tłumaczyć z łaciny jako imię Dziwisz. W latach 1387-1389 trwał proces sądowy Katarzyny Kopaczowej z jej krewnymi w sądzie książęcym w Łęczycy. Katarzyna Kopacz pochodziła z Dmosina i była wdową po Janie - podkomorzym mazowieckim, po którym to odziedziczyła ową wieś. Tak więc już w II poł. XIV w. Dmosin był dziedziczną własnością członków rodu rycerskiego herbu Kopacz (Topacz, Skrzydło) stąd herb, który pojawił się już w 1254 r. na tarczach rycerzy osiadłych w księstwie oświęcimskim i ziemi sieradzkiej, potem także na ziemi łęczyckiej.

Dokumenty z 1407r. i 1417r. świadczą o istnieniu osady targowej przy kościele. Wtedy to właścicielami Dmosina byli Derśław i Dadźbog Kopaczowie, piszący się z „Dmosina”. Wieś ta otrzymała chełmińskie prawa miejskie w 1407r. nadane przez Władysława Jagiełło, potwierdzone w 1430r. przez książąt mazowieckich Siemowita V, Kazimierza II i Władysława I na prośbę wspomnianych braci. Równocześnie obok tego, miasto uzyskało inny przywilej – na cotygodniowy targ i jeden jarmark w roku.

Spośród następnych właścicieli Dmosina używających już nazwiska Dmosińscy (Dmoszyńscy) znany był zwłaszcza Mikołaj żyjący w I poł. XVI w. Podjął on budowę murowanego kościoła, który został erygowany w 1521 roku przez prymasa Jana Łaskiego, jako pod wezwaniem św. Małgorzaty. Nie został on dokończony, a następnie uległ zniszczeniu w nieznanych okolicznościach. W 1539r. Mikołaj uzyskał od króla Zygmunta I Starego potwierdzenie praw patrymonialnych i miejskich dla miasteczka Dmosina. W tym samym roku mieszczanie uzyskali zwolnienie od płacenia podatków na okres 8 lat (wolnizna) zapewne wskutek zniszczenia miasta przez pożary.

W roku 1579 współwłaścicielami Dmosina byli synowie Mikołaja Dmosińskiego: Mikołaj, Piotr i Adam.

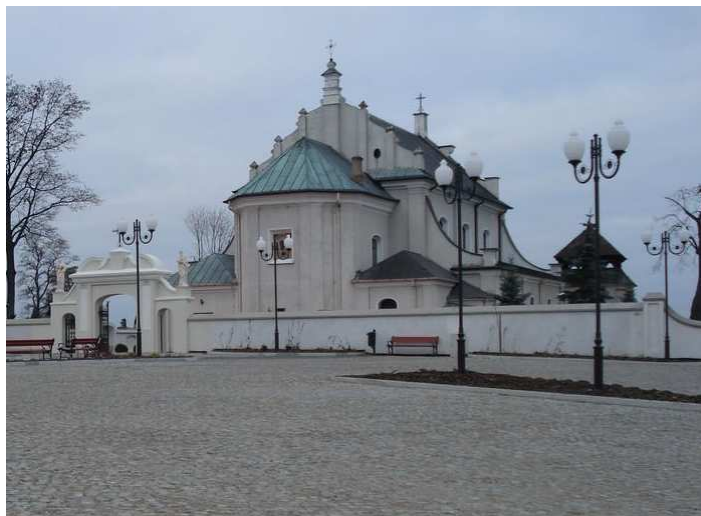
W 1609 r. kolejni Dmosińscy wystawili w miasteczku kościół drewniany. Właściciele kolejny raz uzyskali potwierdzenie prawa patronatu nad swą dziedziczną

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

własnością. Ten drewniany kościół został spalony wraz z całym Dmosinem w roku 1657 za panowania króla Jana Kazimierza podczas najazdu szwedzkiego Dmosin został odbudowany. Jego struktura budowlana pokrywała się z poprzednim obrazem miasta.

W roku 1700 Misjonarze z Łowicza nabyli parafialne dobra Dmosińskie od ich ówczesnego właściciela arcybiskupa Radziejowskiego. Parafia Dmosin liczyła wtedy 2806 osób. Parafia Dmosin przekazana została pod władzę Księża Misjonarzy z Łowicza rozporządzeniem Ks. Antoniego z Ostrowa Ostrowskiego Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Na miejscu spalonego drewnianego kościoła wybudowano kaplicę. Pierwsza pisana wzmianka o tej kaplicy odczytano ze spisu inwentarzowego z roku 1797. Podano tam, że opodal kościoła w środku wsi na miejscu starego kościoła stoi drewniana kaplica. Prawdopodobnie drewniany kościół i drewniana kaplica znajdowały się za obecnym budynkiem strażnicy w stronę Brzezin. Cmentarz koło kaplicy ogrodzony był częściowo murem, a częściowo drewnianym parkanem. W kaplicy był tylko jeden ołtarz. Kaplica istniała do roku 1832 zapis o tym znajduje się w archiwum kościelnym w protokole z dnia 26.09.1836 r., brzmi on w dosłownym znaczeniu: „co do kaplicy drewnianej, niegdyś w środku wsi stojącej, tej dziś już nie masz z powodu zastosowania się do polecenia i upoważnienia. Prześwietnego Konsystarza Wydziału Łowickiego Archidiecezji Warszawskiej z dnia 7 września 1831 roku Nr 171 w roku 1832 dnia 9 lipca wraz ze swoim opakowaniem zniesiona została”.

W 1728 roku staraniem księdza Jędrzeja Zygryda Rynka Superiola Domu Łowickiego Misjonarzy wybudowano nowy murowany kościół, konsekrowany w roku 1761 przez Sufragona Dabińskiego, pod wezwaniem św. Andrzeja Apostoła i św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy. Kościół ten rozbudowany istnieje do dziś.

Kościół p.w. św. Andrzeja i św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy w Dmosinie

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W czasie działań wojennych w 1914 r. kościół zapalił się i został bardzo poważnie zniszczony. Staraniem Księdza Artura Smoniewskiego dokonano remontu kościoła. W latach 1925-1930 dokonano remontu kościoła i dobudowano 2 boczne nawy, kruchtę przy drzwiach wielkich i zakrystię.

W 1722 roku została pobudowana dzwonnica z trzema dzwonami. W czasie I wojny światowej w 1914r podczas pożaru została zniszczona. W latach 1916-1918 Niemcy skradli dwa dzwony. W latach następnych społeczeństwo wyremontowało dzwonnice , a 1956 r. zakupiono dwa nowe dzwony.

W 1797r. Prusacy usunęli Misjonarzy i zagarnęli Dmosińskie dobra. Sprzedali je różnym nabywcom, jak: Szczecińskim, Lubowidzkim, Dmosińskim. Ziemie przeszły drogą parcelacji, uwłaszczenia i nadania w ręce drobnych włościan. Nazwy dzisiejszych miejscowości, jak Lubowidza, Szczecin, Dmosin pochodzą od nazwisk posiadaczy tych ziem.

W latach 1807-1814 Dmosin został włączony do ziem Księstwa Warszawskiego, a potem Królestwa Polskiego. Spadł wówczas do roli osady wiejskiej. Po rozbiorach w 1815 roku Dmosin dostał się do zaboru rosyjskiego i włączony został do powiatu brzezińskiego.

Na terenie gminy Dmosin znajdowała się tylko jedna szkoła we wsi Dmosin, mająca jednego nauczyciela. Nauczyciel ten w określone dni dojeżdżał do innych miejscowości na terenie gminy, gdzie rozpoczynano naukę dzieci w domach prywatnych.

W okolicy kościoła znajdował się także dom ludowy. Pierwsza wzmianka o Domu Ludowym pochodzi z 1916 roku. Składał się on z dwóch sal i dwóch sieni w przybudówce oraz 3 małych facjatek, pod nim znajdowały się dwie piwnice. W czasie odbudowy kościoła po zniszczeniach wojennych znajdowała się tam kaplica. Trudno określić do którego roku istniał ten dom. W spisach kościelnych jest jeszcze o nim wzmianka z 1922r. informująca o zniszczonym na nim dachu.

W Dmosinie znajdowała się karczma. Informacja o jej istnieniu znajduje się w archiwum kościelnym. W 1806 roku jest wzmianka o karczmie, że jest w odległości o „staje” od kościoła.

W dawnych czasach parafia zajmowała się także rozwijaniem czytelnictwa wśród miejscowej ludności. Zachowane w archiwum kościelnym notatki nie dają pełnego obrazu, lecz w kościelne spisy inwentaryzacyjne z 1858 roku świadczą o tym, że znajdowały się w bibliotece Dzienniki Urzędowe, Okólniki, Listy i inne akta prawne oraz 65 pozycji książek, zaś w spisie z 1875 roku wykazano już 268 książek i 7 pozycji Okólników.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

Pokaźna biblioteka jak na ówczesne czasy istniała do I wojny światowej. Świadczą o tym zapisy z 1916r. i 1918 r. mówiące o szczątkach bogatej biblioteki zniszczonej w czasie wojny. Po wojnie proboszcz parafii zakupił nowe książki, które mieszkańcy wraz z Gazetą świąteczną wypożyczali z biblioteki. W następnych latach próbowano ożywić działalność biblioteki lecz bezskutecznie.

W Dmosinie istniał szpital dla ubogich parafian. Informacja o nim znajduje się w archiwum kościelnym z 1806 roku. Składał się z 4 izb. Z zapisów kościelnych wynika, że istniał on do około 1840 roku, odbudowany w 1832 roku przez Księża Misjonarzy z Łowicza. Później mieszkał w tym budynku organista i komornik.

W 1830 powstał również dom dla ubogich i szkoła parafialna. Pierwsza wzmianka o szkole parafialnej pochodzi z 1832 roku nauczycielem był Stanisław Matyszewski.

Podczas I wojny światowej przez wieś Dmosin przechodziły przemiennie wojska rosyjskie i niemieckie. W wyniku tego doszło do całkowitego spalenia zabudowań. Spalony został również kościół parafialny. Straty były bardzo duże.

Na początku XX w. na terenie Dmosina dochodziło do zwiększenia wpływów mariawitów oraz liczne zabiegi o kościół w Dmosinie. Postawa ówczesnego proboszcza parafii Księdza Giebartowskiego spowodowała, że parafianie nie przeszli na wiarę mariawicką. W 1908 roku postawiono na placu przed kościołem figurkę Matki Boskiej jako wotum dziękczynne w obronie świątyni przed nowopowstałą wiarą mariawicką.

Figura matki boskiej stojąca

Okoliczne tereny były miejscem walki chłopów o język polski w samorządzie oraz strajków rolnych przeciwko władzy carskiej w latach 1902-1907, a potem ruchów rewolucyjnych zimą 1918/1919 r.

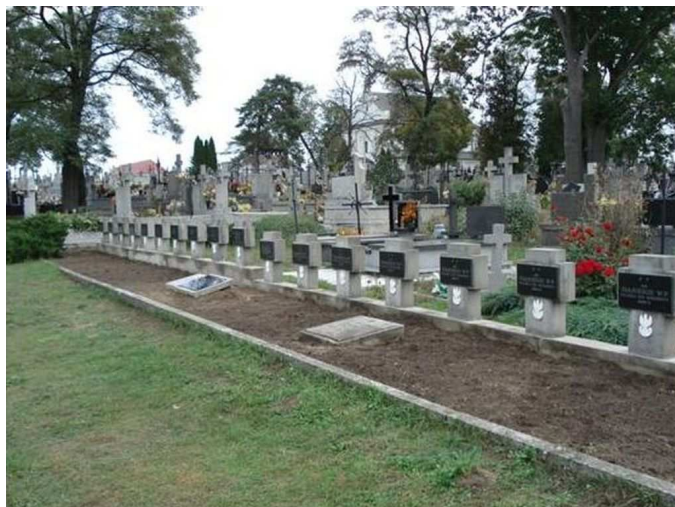
Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W odrodzonej Polsce 1918r. Dmosin znalazł się w województwie łódzkim. Podobnie po drugiej wojnie światowej wieś została włączona do województwa łódzkiego. W 10 rocznicę odzyskania niepodległości w 1928 roku społeczność Dmosina postawiła obelisk kamienny. Obiekt ten przetrwał okupację i okres powojenny.

Pomnik postawiony w dziesiątą rocznicę odzyskania niepodległości

9 września 1939 roku wojska niemieckie mimo bohaterskiej walki z najeźdźcą Dmosin zdobyły. W walkach na terenie Dmosina zginęło 126 żołnierzy wojska polskiego. Zostali pochowani we wspólnej mogile na cmentarzu parafialnym. Wśród poległych był kierownik szkoły Woktor Cieśliński.

Mogiły żołnierzy września 1939 r. na cmentarzu parafialnym w Dmosinie

Pod koniec 1939 roku z części ziem polskich utworzono Generalną Gubernię, pozostałą część włączono do Rzeszy Niemieckiej. Granica między Generalną Gubernią, a Rzeszą Niemiecką przebiegała wzdłuż rzeki Mrogi, pomiędzy Dmosinem, a Nagawkami. W części ziem włączonych do Rzeszy wysiedlano mieszkańców i wywożono do Niemiec i Francji. Na ich miejsce sprowadzano Niemców. Głównie do Lubowidzy, Woli Cyrusowej i Nagawek. W pomieszczeniach szkolnych zlokalizowano wojska niemieckie do osłony granicy. Dzieci uczono wówczas w pomieszczeniach prywatnych. Na początku lat 40-tych Niemcy pobudowali strażnice nieopodal Dmosina, w Nagawkach i pograniczników przeniesiono do niej, a budynek szkolny przekazany został na potrzeby oświaty. W okresie okupacji na terenie Dmosina działały oddziały partyzanckie przeciwko najeźdźcy. Byli to ludzie związani z Armią Krajową i Batalionami Chłopskimi. Wójt Nowicki Jan współpracował z ruchem oporu. W tym czasie Niemcy zamordowali 5-ciu młodych ludzi, którzy strzelali do wojsk niemieckich.

W 1977 roku przy poparciu społeczeństwa gminy został pobudowany obelisk na placu kościelnym w Dmosinie.

W 1981 roku podobny został wzniesiony na cmentarzu grzebalnym przy mogiłach żołnierzy polskich.

2.3 Przestrzenna struktura miejscowości.

Miejscowość Dmosin charakteryzuje się typem zabudowy zgrupowanej wzdłuż dróg powiatowych. Obszar przestrzeni publicznej, o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców przebiega wzdłuż głównych traktów komunikacyjnych, gdzie koncentruje się życie mieszkańców. Przy ciągu komunikacyjnym zgrupowane są domostwa mieszkańców, ale także punkty użyteczności publicznej, **Urząd Gminy, Bank, Poczta, Policja, Biblioteka, Świetlica, Szkoła, boisko sportowe, budynek Straży OSP, sklepy, kościół, zakład pracy.**

Miejscowość Dmosin jest centrum administracyjnym całej gminy. Typ zabudowy oraz umiejscowienie siedzib władz samorządowych przy skrzyżowaniu pozwala z łatwością wyznaczyć centrum miejscowości. Pełni ono funkcję administracyjną oraz użyteczności publicznej oraz religijnej sportowej i rekreacyjnej, poprawiającej jakość życia mieszkańców. Funkcja mieszkalna jest widocznie przesunięta poza centrum miejscowości.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

3.1 Zasoby przyrodnicze.

Miejscowość Dmosin położona jest w północnej części powiatu Brzezińskiego, wieś znajduje się w obrębie dwóch mezoregionów: Równiny Łowicko - Błońskiej (ok. 2/3 powierzchni gminy) i Wzniesień Łódzkich (ok. 1/3 powierzchni w południowo-wschodniej części gminy), granica biegnie na linii SW - NE. Na Dmosina występuje lekko falista równina.

Dmosin leży w obszarze Chronionego Krajobrazu "Mrogi i Mrożycy" - rozległe tereny położone wzdłuż dolin Mrogi i Mrożycy oraz południowo-zachodnia część gminy - Rozporządzenie Wojewody Skierniewickiego Nr 36 z dnia 28.07.1997 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18). Obszar powołano w celu ochrony wartości przyrodniczych i walorów krajobrazowych dolin Mrogi i Mrożycy z przyległymi dolinami i lasami tworzącymi korytarze powiązań ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym. Rejon Dmosina należy do dzielnicy klimatycznej środkowej, charakteryzuje się on małą zmiennością pogody. Klimat lokalny terenu wsi Dmosin jest korzystny zarówno dla rolnictwa, jak i osadnictwa.

Dolina Mrogi w Dmosinie

Ukształtowanie terenu tworzy udokumentowany specyficzny mikroklimat. Na terenie Dmosina ustanowiono dotychczas 15 pomników przyrody oraz 4 założenia parkowe. Na terenie wsi Dmosin występuje Lipa drobnolistna o obwodzie 540 cm.

Miejscowość Dmosin leży w dorzeczu Mrogi, i ze względu na ukształtowanie terenu występują liczne oczka wodne, zastoiska, miejsca bezodpływowe i bagna. Występują tu gleby niskich klas bonitacji, wykształcone na piaskach różnej genezy.

3.2 Dziedzictwo kulturowe.

Najważniejszym zabytkiem Dmosina jest:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Andrzeja Apostoła i Małgorzaty w skład którego wchodzi:

Kościół p.w. św. Andrzeja i św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy nocą

- ❖ kościół - murowany, 1728 r., spalony - 1914 r., odbudowany i przebudowany - 1927-1928 r.,

Pierwotnie barokowy nawa w rzucie prostokątna z wielobocznie zamkniętym prezbiterium. Dach nad nawą i prezbiterium dwustopowy, nad zachrystią trójpołaciowy. Ołtarz główny pochodzący z połowy XVII w. z nowymi częściami. W zwieńczeniu obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVIII w. Obrazy: Św. Wawrzyńca, Św. Małgorzaty z I poł. XIX w., Kielich z połowy I poł. XVII w.

- ❖ dzwonnica - murowana, około 1728 r., przebudowana - 1927-1928 r.

Zbudowana została w XVIII w., murowana z drewnianą wyższą kondygnacją czworoboczną. Opięta pilastrami na nawach z otworami dzwonnymi zamkniętymi półkoliście.

Dzwonnica kościoła parafialnego w Dmosinie – XVIIIw.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

- ❖ brama główna - murowana, 1728 r.,
- ❖ brama cmentarna - murowana, 1728 r.,
- ❖ plebania - murowana, 1 ćw. XX wieku,
- Kapliczka w zagrodzie nr 58 - murowana, początek XX wieku,

Kapliczka w zagrodzie – XXw.

- Zespół dworski w skład którego wchodzi:
 - ❖ dwór, ob. dom nr 62 - drewniane, 2 połowa XIX wieku,
 - ❖ młyn - murowany, lata 20 XX wieku,
- Dom nr 39 - murowany, początek XX wieku,
- Dom nr 45 - drewniany, lata 20 XX wieku,
- Dom nr 75 - gliniano-drewniany, 2 połowa XIX wieku,
- Dom nr 82 - murowany, lata 20 XX wieku,

*Cmentarz przykościelny rzymsko - katolicki
I połowa XVI.w*

*Pomnik z tablicą pamiątkową poświęcony
„Poległym bohaterom w walce z okupantem hitlerowskim”*

3.3 Infrastruktura społeczna.

Ludność wsi to głównie rolnicy prowadząc niewielkie, przydomowe gospodarstwa, pracownicy zakładów pracy, emeryci i renciści. W 1993 r. w wyniku restrukturyzacji PGR rozpoczął się proces rosnącego bezrobocia, szczególnie wśród ludzi w wieku 35-60 lat. Coraz więcej młodych (do 35 roku życia) dojeżdża do pracy do odległych miast (Łódź, Brzeziny, Głowno) lub migruje. Podstawowym źródłem utrzymania na wsi jest prowadzenie małych i średnich gospodarstw rolnych.

Do najważniejszych problemów wsi należy bezrobocie oraz występująca bieda. Pierwszy problem, czyli bezrobocie dotyka głównie ludzi młodych. Często po skończeniu nauki bezskutecznie poszukują pracy, czasami nawet przez kilka lat. Niejednokrotnie wyjeżdżają ze swej miejscowości do dużych miast, aby tam znaleźć pracę. Jest to przyczyną wyludniania się wsi oraz starzenia się jej mieszkańców.

Drugim ważnym problemem jest bieda dotykająca części mieszkańców wsi. Chodzi tu głównie o właścicieli małych upadających gospodarstw rolnych, które nie są w stanie sprostać obecnym wymaganiom stawianym w rolnictwie. Bieda wywołuje różne negatywne zjawiska, jak apatia społeczna, różnego rodzaju patologie.

3.4 Infrastruktura techniczna.

Dmosin jest miejscowością w 100 % zwodociągowaną. Na terenie Dmosina znajdują się dwie studnie głębinowe zaopatrujące w wodę Dmosin i sąsiednie miejscowości. Ujmowana woda posiada jednak ponadnormatywne zawartości żelaza dlatego przed podaniem do sieci wodociągowej wymagane jest jej uzdatnienie. Znajdujące się na terenie Dmosina ujęcia i stacja uzdatniania wody jest w dobrym stanie technicznym.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W sierpniu 2011r. Gmina Dmosin korzystając ze wsparcia z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi ukończyła budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami. Połączone kanały odprowadzają ścieki w rejon oczyszczalni ścieków zlokalizowanej na terenie wsi Dmosin Drugi.

W zakresie gospodarki odpadami miejscowość Dmosin objęta jest systemem gromadzenia odpadów. Mieszkańcy podpisali umowy z firmami specjalistycznymi, zajmującymi się zbiórką odpadów stałych. W centrum miejscowości zlokalizowane są pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Odpady z tych pojemników wywożone są na koszt Gminy Dmosin.

Każde gospodarstwo korzysta z sieci elektrycznej, a także miejscowości posiada oświetlenie uliczne. Dostawy energii elektrycznej odbywają się z zlokalizowanej na terenie Dmosina linii energetycznej, ale niestety sieć ta wymaga modernizacji. Z uwagi na wzrastające koszty energii elektrycznej istnieje konieczność wymiany lamp oświetleniowych na energooszczędne. Przy drogach zlokalizowane jest oświetlenie uliczne oświetlony jest także kościół.

Miejscowość jest również wyposażona w infrastrukturę telekomunikacyjną

Dmosin posiada dogodne połączenia drogowe z Brzezunami, Łodzią Głównem Skierniewicami i Łowiczem. Przez Dmosin przebiegają drogi powiatowe relacji Głowno-Kołacina nr 5101E i Niesułków – Szczecin – Dmosin o numerze 5103E oraz drogi gminne. Bardzo istotnym elementem wspomagającym rozwój gospodarczy Dmosina może być skrzyżowanie autostrad A-1 i A-2 w odległości ok. 10 km od Dmosina.

Intensywny ruch kołowy przebiegający przez centrum Dmosina niesie za sobą wiele negatywnych oddziaływań, przede wszystkim zwiększone niebezpieczeństwo mieszkańców, znaczne pogorszenie komfortu życia związane z ponadnormatywnym hałasem oraz skażeniem środowiska spalinami. Przebiegająca przez Dmosin autostrada A – 2 sytuację tą może pogorszyć. Dlatego też ważne jest aby skoncentrować życie kulturalno – rozrywkowe i rekreacyjne mieszkańców w historycznym centrum miejscowości, które jest oddalone od miejsca projektowanej autostrady.

W Dmosinie mieszkania ogrzewane są głównie piecami węglowymi lub z zastosowaniem lokalnych kotłowni na paliwo stałe, olej opałowy lub gaz propan – butan. Powstające w ten sposób źródła emisji niskiej są głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w Dmosinie.

3.5 Gospodarka i rolnictwo.

➤ Gospodarka.

Gminna Spółdzielnia „SCH „ w Dmosinie .

Pierwsze organizacyjne walne zgromadzenie Gminnej Spółdzielni, na którym uchwalono statut i wybrano władze Spółdzielni odbyło się w dniu 1 lipca 1945r. Rejestracji Spółdzielni dokonano w Sądzie Okręgowym w Łodzi w dniu 25września 1945r. W tym okresie na terenie gminy działały jeszcze dwie Spółdzielnie Spożywców - „Dmosinianka” w Dmosinie i „ Wolanka „w Woli Cyrusowej. W 1947 roku spółdzielnie te połączyły się przyjmując nazwę Gminna Spółdzielnia „ SCH” w Dmosinie , która od 1948 roku działała już na terenie całej gminy Dmosin.

Bank Spółdzielczy Ziemi Łowickiej Oddz. w Dmosinie.

W 1922 roku w Dmosinie powstała Kasa Spółdzielcza, która mieściła się w budynku parafialnym. Kasa Spółdzielcza wspomagała ludność udzielając pożyczek na zakup materiału hodowlanego. Działalność Kasy Spółdzielczej trwała do wybuchu II wojny światowej.

W 1948 roku wznowiono działalność Kasy Spółdzielczej. Siedziba Gminnej Kasy Spółdzielczej mieściła się w budynku Urzędu Gminy w Dmosinie, a po roku została przeniesiona do prywatnego budynku Jana Miśkiewicza.

W 1950 roku w związku ze zwiększeniem zakresu zadań siedzibę Gminnej Kasy Spółdzielczej przeniesiono do budynku Gminnej Spółdzielni „SCH” w Dmosinie. W 1956r zmieniono nazwę Gminnej Kasy Spółdzielczej na Kasę Spółdzielczą. W wyniku

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

działan Jana Nowickiego i Józefa Konecznego zakupiono działkę z PFZ i w latach 60-tych przystąpiono do budowy siedziby Kasy Spółdzielczej. Inwestycję zakończono w 1969r. Nazwa ta funkcjonuje do dziś.

„PEGGY”

Najważniejszym przedsiębiorstwem zlokalizowane na terenie miejscowości Dmosin jest Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „PEGGY”, którego właścicielem jest pan Jacek Niemiec. Przedsiębiorstwo zostało założone w 1984 roku. Zajmuje się głównie wytwarzaniem i sprzedażą bielizny damskiej oraz dodatków gorseciarskich.

Firma pana Niemca jest w pełni skomputeryzowana i w tej dziedzinie należy do czołówki naszego regionu. Urządzenia znajdujące się w zakładzie pochodzą z zagranicy,

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

głównie ze Szwajcarii. Wyroby firmy sprzedawane są za granicę, głównie do Niemiec. Właściciel zamierza rozpocząć produkcję zapieć. Produkcja ta, będzie pierwsza w kraju. Planowane jest również otwarcie filii w Łodzi. Firma wciąż się rozwija, jest członkiem m.in. Łódzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej, stara się również o coraz to nowsze atesty umożliwiające ukazanie się na szerszych rynkach m.in. UE.

Spółdzielnia Kółek Rolniczych

W miejscowości Dmosin działa Spółdzielnia Kółek Rolniczych, która powstała w 1975r. Założycielami Spółdzielni było 16 Kółek Rolniczych z terenu gminy Dmosin. Głównym kierunkiem działalności było świadczenie usług rolniczych na rzecz rolników indywidualnych, państwowych gospodarstw rolnych oraz spółdzielni produkcyjnych. W latach następnych wybudowano tartak wraz z zapleczem technicznym w celu usługowego przecierania drewna. Działalność ta jest kontynuowana do chwili obecnej. Po transformacji ustrojowej, tj. po 1989 r. Spółdzielnia kontynuowała swą działalność w nowych warunkach tj. gospodarce rynkowej. Spółdzielnia, jak i cała gospodarka narodowa przeżywała w latach 1989-2003 okresy lepszej i gorszej prosperity.

Obecnie Spółdzielnia realizuje w dalszym ciągu swój podstawowy cel statutowy- świadczenie wszelkich usług na rzecz rolnictwa. Jednak w celu podniesienia swoich dochodów i utrzymania poziomu zatrudnienia otworzyła dodatkowe kierunki działalności, tj sprzedaż paliw płynnych, budowa sieci i przyłączy wodociągowych, budowa i modernizacja dróg gruntowych i naprawa dróg nawierzchni mineralno-bitumicznej.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

➤ Rolnictwo.

W chwili obecnej podstawą gospodarki Dmosina jest rolnictwo. Grunty orne zajmują ponad 67,41% powierzchni wsi. Lasy i grunty leśne zajmują 10,41 % powierzchni wsi.

Struktura użytków rolnych

<i>Wyszczególnienie</i>	Powierzchnia użytków rolnych w ha
Ogółem w tym:	336,7813
- grunty orne	227,0289
- sady	6,4557
- łąki	9,9553
- pastwiska	1,2220
- lasy i grunty leśne	35,0677
- grunty rolne zabudowane	5,8401
- rowy	0,4936
- nieużytki	0,7180

Przeważają gleby V klasy bonitacyjnej, jednak stosunkowo duży obszar w porównaniu do innych miejscowości w gminie zajmują także gleby klas IV i VI. Fakt ten stwarza bardzo niekorzystne warunki dla rozwoju rolnictwa.

W chwili obecnej na terenie Dmosina znajdują się 170 gospodarstw rolnych. Przeważają gospodarstwa małe oraz średnie.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	w tym gospodarstwa indywidualne
Ogółem	170	170
<i>do 1 ha</i>	82	82
<i>1-5</i>	70	70
<i>5-10</i>	16	16
<i>10-15</i>	1	1
<i>powyżej 15 ha</i>	1	1

Głównymi uprawami są pszenżyto, żyto oraz ziemniaki.

3.6 Kapitał społeczny i ludzki.

Instytucje i organizacje w Dmosinie:

➤ **Urząd Gminy**

Pierwszy drewniany budynek Urzędu Gminy został zbudowany w 1898r.

W kwietniu 1981r. został oddany do użytku obecny budynek Urzędu Gminy. W budynku tym mieści się także siedziba Urzędu Pocztowego, Policji oraz Związku Kombatantów.

➤ **Pomoc społeczna**

Zadania gminy w zakresie pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dmosinie będący samodzielną jednostką organizacyjną gminy. Realizuje on zadania zlecone oraz własne wynikające z realizacji zapisów ustawowych o pomocy społecznej. W dobie zubożenia znacznej części mieszkańców, występowania zjawisk wykluczenia społecznego, poczucia bezradności, niepełnosprawności, utrzymującego się na wysokim poziomie bezrobocia, rola GOPS i gminy stale wzrasta, jeśli chodzi o rozpoznawanie potrzeb i udzielanie pomocy osobom najbardziej potrzebującym.

Przy GOPS działa Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Dmosinie działa Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

➤ **Gminna Biblioteka Publiczna**

W roku 1935 uchwałą Rady Gminnej powołano Gminną Bibliotekę im. Józefa Piłsudskiego. Biblioteka posiadała 90 woluminów. Na przestrzeni ostatnich lat liczba woluminów wzrosła do około 12.000. Z biblioteki korzysta około 400 czytelników. W czytelni istnieje 12 stanowisk do korzystania z księgozbioru podręcznego.

W 2003 roku w Gminnej Bibliotece Publicznej, przy udziale środków pochodzących z Kontraktu Wojewódzkiego, uruchomiony został Punkt Informacji Turystycznej. Można w nim otrzymać podstawowe informacje o regionie, miejscach noclegowych, trasach turystycznych, a także ciekawostkach i imprezach organizowanych na terenie gminy.

Gminna Biblioteka Publiczna organizuje cyklicznie różne imprezy okolicznościowe /dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka/ oraz spotkania z pisarzami, a także wystawy okolicznościowe. Przygotowuje występy z okazji różnych uroczystości/ Jasełka, spotkania wigilijne, noworoczne itp./.

W Gminnej Bibliotece Publicznej w Dmosinie działa stały punkt dostępu do internetu. Z punktu tego mogą korzystać bezpłatnie wszyscy mieszkańcy.

Rolę kulturotwórczą pełni także świetlica środowiskowa. Świetlica została oddana do użytku 1 września 2005r. Świetlica wyposażona jest w niezbędny sprzęt audiowizualny oraz stół bilardowy. W Świetlicy odbywają się zajęcia dla dzieci i młodzieży. Statutowa działalność obejmuje propagowanie różnorodnych form aktywności kulturalnej, artystycznej, edukacyjnej, rozrywki aż po sport i aktywny wypoczynek.

➤ **Szkoła Podstawowa i Gimnazjum**

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku nie było budynku szkolnego. Dzieci uczyły się w prywatnych domach w Dmosinie. W latach 1930-34 przy dużej pomocy mieszkańców pobudowano szkołę powszechną o 8 izbach lekcyjnych z mieszkaniem dla nauczyciela. Głównymi organizatorami budowy szkoły byli wójt gminy Jan Nowicki i kierownik szkoły Wiktor Cieśliński. Budynek ten do 1998 roku zajmowała szkoła podstawowa.

W 1998 roku budynek został wyremontowany i obecnie mieści się tutaj gimnazjum. Gimnazjum posiada pracownię komputerową z dostępem do Internetu. Uczniowie z Gimnazjum korzystają wspólnie z uczniami Szkoły Podstawowej z pełnowymiarowej sali gimnastycznej i boiska sportowego, biblioteki, czytelnicy, świetlicy i stołówki szkolnej. Do Gimnazjum uczęszcza około 200 uczniów.

W 1990 roku przy ogromnym zaangażowaniu miejscowej ludności, Kierownika szkoły Mariana Czapnika i Księdza Parafii Dmosin Witaszka została oddana do użytku nowa szkoła Podstawowa z pełnowymiarową salą gimnastyczną, stołówką i świetlicą.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

W 2007 roku został wykonany remont kapitalny tego budynku. Szkoła posiada pracownię komputerową z dostępem do Internetu , stołówkę, sklepik uczniowski, świetlicę, bibliotekę z czytelnią multimedialną. Do Szkoły uczęszcza około 300 uczniów.

Gimnazjum w Dmosinie i Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy organizują coroczne tradycje związane między innymi z:

- Dniem 11 listopada
- Dniem Konstytucji 3 Maja
- Wigilią Bożego Narodzenia
- Dniem babci i Dziadka, Dniem Matki
- Dniem Nauczyciela
- Dniem „Sprzątania Świta”

W szkole działa chór i zespół folklorystyczny. Repertuar zespołu obejmuje tańce łowickie i krakowskie.

W strukturze szkoły działa przedszkole dla dzieci w wieku 4-5 lat . uczęszcza do niego około 25 dzieci.

➤ **Stowarzyszenie LZS „Błękitni” w Dmosinie.**

Stowarzyszenie LZS „Błękitni „ w Dmosinie powstało w 1958 roku.. Sportowcy uprawiali różne dyscypliny sportu, takie jak: piłka nożna, siatkówka i szachy. Działalność LZS „Błękitni " trwała do roku 1989.W 1997 roku działalność Stowarzyszenia LZS „Błękitni” została wznowiona. Rejestracji Stowarzyszenia dokonano w Sądzie Okręgowym w Łodzi w dniu 11 grudnia 2001 roku. Prezesem Zarządu jest obecnie Leszek Górajek. Istnienie klubu pozwala mieszkańcom gminy Dmosin na czynne uprawianie sportu i rozwoju zainteresowań sportowych.

Klub może pochwalić się wieloma osiągnięciami, głównymi z nich są m.in.: Laureat współzawodnictwa najlepszych Ludowych Zespołów Sportowych województwa Łódzkiego 2001 roku, II miejsce w drugim Powiatowym Turnieju Czterdziestolatka, Halowe wojewódzkie mistrzostwa, Zrzeszenie LZS-u w Łodzi, I miejsce w rozgrywkach gminnych w piłce nożnej, I miejsce w Turnieju Rodzinnym, I miejsce w turnieju powiatowym piłki halowej, 3 złote odznaki OZPN dla zawodników, 3 złote odznaki – zasłużone działacze LZS, 5 złotych odznak LZS, 4 srebrne odznaki LZS

W tym roku Piłkarze Błękitni Dmosin reprezentując Gminę Dmosin w rozgrywkach Łódzkiego Związku Piłki Nożnej w klasie B wywalczyli I miejsce i awansowali do klasy A. Trenerem drużyny jest Roman Włodarczyk a kierownikiem Andrzej Stecko. Drużyna grała w następującym składzie: Kamil Borowiecki, Tomasz Mirys, Karol Racułt, Marcel Knera, Dawid Ślązak, Damian Bednarski, Sylwester Pawlina, Adrian Szajder, Rafał Szymbor, Łukasz Wawrzyńczak, Szymon Kowalczyk, Marcin Górski, Mateusz Wielec, Mateusz Wardziński, Bartłomiej Koszelski, Adrian Kwiatkowski, Tomasz Stecko, Marcin Jezierski, Wojciech Michałak, Mariusz Filipiński, Tomasz Burdka, Krystian Kuna, Dawid Wawrzyn, Krzysztof Anyszka, Bartłomiej Siebielak, Tomasz Królikowski, Dominik Piec.

➤ **Stowarzyszenie Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.**

W Dmosinie działa Koło KRPiBWP, do koła tego należą ludzie, którzy w czasie okupacji w latach 1939-1945 walcząc w różny sposób przyczynili się do odzyskania wolności przez naród polski. Związek Kombatantów w Dmosinie został zorganizowany w 1968 r. Głównym jego założycielem był pan Józef Bednarek. Początkowo skupiał on niewielką liczbę członków, jednak z upływem czasu i w miarę przyznawania kombatantom pewnych przywilejów, liczba ich zaczęła wzrastać i w roku 1974 wynosiła 46. Wśród nich, pięciu przebywało w obozach koncentracyjnych, zaś jeden (pan Karwowski) brał udział w bitwie pod Monte Cassino. Pozostali członkowie to żołnierze Armii Krajowej. Obecnie Stowarzyszenie zrzesza 48 członków i 66 podopiecznych (są to żony zmarłych kombatantów). Zarząd Koła Związku Kombatantów zbiera się raz w tygodniu, we wtorek, w budynku Urzędu Gminy Dmosin, na posiedzenia, podczas których omawiane są sprawy organizacyjno-gospodarcze.

Kombatanci interesują się pomnikami pamięci narodowej (mają w swej opiece Groby Żołnierskie, znajdujące się na cmentarzach w Dmosinie, Woli Cyrusowej i Kołacinku oraz pojedyncze pomniki w pobliskich miejscowościach). Starają się także pomóc tym członkom, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Występują z poczem sztandarowym na wielu okolicznościowych imprezach. W miarę możliwości organizują wycieczki do miejsc pamięci narodowej. Współpracują z Samorządem Gminy, pobliskimi OSP, Szkołą Podstawową, Gimnazjum, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a w niektórych sprawach z Proboszczami Parafii. W 2000r. 32 osoby zostały awansowane do stopni oficerskich.

➤ **Ochotnicza Straż Pożarna w Dmosinie**

Straż Ogniowa w Dmosinie została założona jesienią 1923 r., lecz działalność swą rozpoczęła dopiero wiosną 1924 r. Sprzęt jakim wówczas jednostka dysponowała stanowiły: sikawka ręczna, kilkadziesiąt metrów węża, bosaki i toporki. Umundurowanie strażaka składało się z bluzy, pasa bojowego i hełmu. Sprzęt i umundurowanie zostało zakupione z środków finansowych przekazanych przez społeczność Dmosina i okolicznych wsi. Pierwszym samochodem pożarniczym był Citroen.

W czasie okupacji został zakupiony wóz i pobudowana została szopa i wspinaknia, która istniała do roku 1938. Podniósł się także poziom wyszkolenia strażaków. Działalność straży była dalej bardzo aktywna. W tym czasie jednostka również pozyskała motopompę - syrenę i dalsze kilkadziesiąt metrów węża oraz drewniany dom do rozbiórki w Głownie. Za rozebrany dom została pobudowana na miejscu szopy nowa murowana remiza.

W 1936 r. straż założyła własną orkiestrę złożoną z 16 instrumentów muzycznych. Gotówkę za zakupione instrumenty Straż zgromadziła przeważnie z drobnych ofiar i dochodów, osiągniętych z zabaw tanecznych, loterii fantowych i majówek.

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

16 października 1960 roku Jednostka otrzymała samochód pożarniczy marki „Dodge” zakupiony dzięki poparciu władz i ofiarności społeczeństwa Dmosina i okolic.

26 września 1976 r. oddano do użytku nową remizę strażacką oraz wręczono sztandar przez społeczeństwo Sołectw Gminy Dmosin z okazji 50-lecia istnienia O.S.P. w Dmosinie.

10 kwietnia 1997 r. O.S.P. Dmosin włączono do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

17 kwietnia 1999 roku został przekazany dla jednostki nowy samochód marki Lublin wraz ze sprzętem do ratownictwa technicznego i drogowego. Samochód został zakupiony z środków budżetu gminy oraz z środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi.. W dniu 6 października 2003 roku samochód ten wraz z wyposażeniem został skradziony.

13 grudnia 2004 roku został zakupiony dla potrzeb jednostki nowy samochód marki Ford wraz z wyposażeniem do ratownictwa technicznego i drogowego. Finansowany był z środków budżetu gminy, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi, PZU oraz ZG Z OSP RP i środków jednostki .

W tym roku dzięki wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi Strażacy z Ochotniczej Straży Pożarnej w Dmosinie korzystają z nowego samochodu ratowniczo – gaśniczego z napędem 4x4 wraz ze specjalistycznym wyposażeniem.

Na dzień dzisiejszy jednostka posiada bardzo dobry sprzęt, który jest systematycznie odnawiany. Jednostka działa bardzo aktywnie. Zajmuje się sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa ogólnego.

Strażnica OSP jest miejscem organizowania imprez o charakterze środowiskowym. Jednostka współpracuje z miejscowymi szkołami , organizuje konkursy o tematyce przeciwpożarowej, pokazy sprzętu ratowniczego i zawody strażackie. Tradycyjnie każdego roku organizuje majówkę wraz z loterią fantową. Członkowie biorą czynny udział w życiu społeczno gospodarczym miejscowości Dmosin.

W 1990 r. rodzi się pomysł rozbudowy obiektu O.S.P. i Domu Kultury. Zawiązuje się Społeczny Komitet Budowy i organizuje on zbiórkę pieniężną, za którą zakupiono materiały budowlane. Prace zostają jednak przerwane. W 1992 ponowiono chęć rozbudowy. Powstał projekt, na podstawie którego w 1993 wykonano fundamenty. W 1994 zwrócono się do projektanta o przeprojektowanie planu architektonicznego i konstrukcję budynku O.S.P., aby był bardziej funkcjonalny. W 1995 projekt został

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

zmieniony. Od tego momentu rozpoczęto intensywną budowę obiektu O.S.P. Budowlę nowej strażnicy zakończono i oddano do użytku 10 maja 1998r. Otwarcia strażnicy i przekazania Jednostce dokonała Wójt Gminy Danuta Supera z okazji jubileuszu 75-ciolecia Jednostki. Obecnie strażnica wymaga generalnego remontu.

➤ **Koło Gospodyń Wiejskich**

W Dmosinie aktywnie działa również Koło Gospodyń Wiejskich. Przewodniczącą Koła Gospodyń jest Maria Filipińska. Kobiety kultywują tradycję. Biorą udział w różnych uroczystościach na terenie wsi, gminy i powiatu. Są organizatorami obchodów dożynkowych, odpustów i różnych imprez kulturalnych.

KGW organizuje pokazy kulinarne, spotkania mające na celu wymianę poglądów. Zajmuje się kultywowaniem tradycji ludowych, współpracuje z biblioteką, szkołami, świetlicą oraz strażakami

Dożynki gminno – parafialne w 2009r.

4. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości - analiza SWOT.

➤ **Mocne strony miejscowości.**

- Wieś Dmosin położone jest w północnej części gminy Dmosin, jest wsią średniej wielkości zarówno pod względem ludności (347 osób) jak i powierzchni.
- wysoka atrakcyjność zasobów przyrodniczych, turystycznych, wypoczynkowych oraz zasobów dziedzictwa kulturowego oraz wiejskiego,
- dobre położenie geograficzne w sąsiedztwie aktywnych społecznie i gospodarczo miast: Brzeziny, Łódź, Głowno.
- położenie w obszarze przecinających się układów transportowych rangi regionalnej,
- wysoka aktywność władz gminy, posiadających zdolność do współpracy z otoczeniem zewnętrznym oraz zdobywania zewnętrznych środków finansowych na realizację ważnych przedsięwzięć gminnych,
- aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój gminy,
- czyste otoczenie i środowisko naturalne, dużo lasów gdzie można znaleźć owoce runa,
- duża odległość od wielkich zakładów przemysłowych sprzyja rozwojowi turystyki i agroturystyki,
- bogata historia i zabytki,
- korzystne położenie geograficzne i klimatyczne – dostęp do rzeki Mrogi,
- występowanie placówek oświatowych i stowarzyszeń pełniących funkcję integracyjne i kulturalno społeczne dla lokalnej społeczności,
- miejscowość w 100% zwodociągowana.

➤ **Słabe strony miejscowości.**

- peryferyjne położenie w stosunku do centrum administracyjnego regionu, i wynikające stąd negatywne skutki w dotychczasowym rozwoju społeczno - gospodarczym i społecznym gminy, ucieczka ludzi młodych z terenu sołectwa,
- wysokie bezrobocie strukturalne wynikające z restrukturyzacji rolnictwa,
- zły stan dróg; wysokie potrzeby inwestycyjno – remontowe, ograniczające dostępność komunikacyjną obszaru oraz powiązanie się z układami regionalnymi,

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018

- degradacja zasobów dziedzictwa kulturowego wiejskiego, konieczność ponoszenia wysokich nakładów inwestycyjnych na zahamowanie tych zjawisk, celem ich wykorzystania dla działalności gospodarczej,
- wysokie reżimy gospodarowania wynikające z wartości przyrodniczej obszaru – wyższe koszty korzystania ze środowiska przyrodniczego dla prowadzenia działalności gospodarczej,
- słabo rozwinięta działalność pozarolnicza oraz działalności dających dodatkowe źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych,
- niski stan zasobności gospodarstw domowych, ograniczony rozwój działalności pozarolniczej zwłaszcza usługowej,
- wysokie potrzeby na realizację nowej i zmodernizowanie istniejącej infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska – brak kanalizacji,
- niski poziom klas bonitacyjnych gleb, degradacja infrastruktury melioracyjnej pól.

➤ **Szanse – możliwości rozwoju miejscowości.**

- sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich, ze strony rządu i władz wojewódzkich,
- zwiększanie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej,

➤ **Zagrożenia – czynniki niesprzyjające wynikające z otoczenia.**

- brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej,
- wejście do Wspólnego Rynku Europejskiego prowadzi do zwiększonej konkurencyjności krajowej,
- niskie nakłady na inwestycje remontowo – modernizacyjne układów transportowych, w tym dróg powiatowych, przebiegających przez gminę,
- załamanie się popytu, tendencji rozwoju turystyki i wypoczynku opartego o zasoby przyrodnicze.

5. Opis planowanych zadań

Cel główny: Kompleksowy i harmonijny rozwój wsi Dmosin poprzez wykorzystanie jej potencjałów i zasobów oraz rozwój infrastruktury społecznej podstawą poprawy warunków życia społeczności lokalnej.

- **Cel strategiczny 1: Poprawa infrastruktury kulturalno – rekreacyjnej**

1. Remont budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Dmosinie

Lata realizacji: 2011 - 2012

Środki budżetu Gminy:

2011- 10 630,00 zł

2012- 253 459,85 zł

Środki pozabudżetowe:

2012- 415 920,00 zł

RAZEM: 680 009,85 zł

Źródło pozyskania: PROW 2007-2013 w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”.

2. Budowa Centrum Kultury w Dmosinie

Lata realizacji: 2014-2017

Środki budżetu Gminy:

2014- 1.000.000,00 zł

2015- 1.000.000,00 zł

2016- 2.000.000,00 zł

2017- 1.650.000,00 zł

RAZEM: 5.650.000,00 zł

- **Cel strategiczny 2: Zapewnienie podstawowej infrastruktury technicznej**

3. Budowa chodnika przy drodze gminnej w Dmosinie

Lata realizacji: 2014

Środki budżetu Gminy:

2014- 200.000,00 zł

RAZEM: 200.000,00 zł

Plan Odnowy Miejscowości Dmosin na lata 2011-2018